Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 19 июнь, 1975 шу. ● № 74 (5145). ● Мах 2 кеп.

ИЙСАЗЛАГIА ХЕРЖАЧА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ 1975 ШЕРА 15 ИЮНЕ ХИННАЧА ХОРЖАМИЙ ИТОГЕХ БОЛА

ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ХОАМ

Центральни хоржамий комиссега хьаккхьчай РСФСР Лакхехьарча Совете деча хоржамий хьакъехьарча ерригача 904 округни хоржамий комиссегара йола ийсазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совете дьча хоржамий итогех йолу юххера даннеш.

1975 шера 18 июне хиннача заседане Центральни хоржамий комисси хьежар цу даннешка. Российски Федераце ерригача территоре тIа хоржамаш РСФСР Конституцеа «РСФСР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен» ма-яххара дай хилар белгалдир. Хоржамий закон толхадара хьакъехьара цхьаккха лоткъам ккачанзар Центральни хоржамий комиссега.

Хоржамий кампани чакхъялар советски нахьа политически сакхетам лакхбенначеи къахьегама хьинар айденначеи хьале. 1975 шера халкъа боахама план ханал хьалха кхоачашьяра, ийслагIа пятилетка толамца чакхъяккхара, КПСС XXV съезда ма-доагIара накъадахара тIехьа къовсам а лоаттабеш

Хоржамашта кийчо е йир. чакх а дьлар юкъарчал доацшеш дуккхача къахьегамхоша дакъа лоацаш. Миллионаш болча советски наха хьинаре болх бир хоржамий комиссешка, хоржамий участкашка. Хоржамаш социалистически демократи котъялара деррига халкъа цIей а хинна дIаэттар.

Хоржамий комиссей даннеех харжархой спискашта юкъевахар 90.214.507 саг, царех кхаж тоссача юкъе дакъа лоацаш хилар 90.189.306 саг, е. 99,97 процент

РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла болча кандидаташта тIехьа кхаж тессар 90.063.403 харжархочо, е 99,86 проценто. Кандидаташта духьал кхаж тессар 125.827 саго, е 0,14 процент бараша. «РСФСР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» 79 статьяга хьежжа мегаргдоацеш лаьрхIар 76 хоржамий бюллетень.

Ерригача 904 хоржамий округе баллатировка яьча кандидаташта тIехьа кхаж тессар дуккха а дукхагIа болча наха. «РСФСР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» 93 статьяга хьежжа депутаталла хержа а лаьрхIар.

Цхьа барт а болаш коммунистийи парте боацарийи блоке кандидаташта тIехьа кхаж тассарца Российски Федераце халкъаша цIаькха а дIахьекхар шоаш айхха цхьоагIо йолаши Советски Союза Коммунистически партена, гонахьа кхотаденнеи хилар, парте чуречеи арахьарчеи политика ленински никъ, КПСС Центральни Комитетон КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильича Брежнев керте латтача цун Политбюроси беш бола беркате болх бизза могабеш, вай социалистически пачхьалкхен низ тIайоагIача хана а шоаш кхо ца деш къахьегарца чIоагIбе лаьрхIа шоаш хилар.

«РСФСР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» 38 статьяга хьежжа Центральни хоржамий комиссе ерригача 904 хоржамий округе тIолла регистраци йир ийсазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета депутаташта. Хержача депутаташта юкъе ва 315 болхло, е 34,8 процент, 139 колхозхо, е 15,4 процент. хIаьта берригача болхлойи колхозхойи — 454, е 50,2 процент; 604 КПСС члени членалла кандидати ва, е 66,8 процент; 300 — парте боацараш, е 33,2 процент; 317 кхалсаг; е 35,1 процент. 30 шерага кхаччалца ха йолаш бола депутаташ 176 ва, е 19,4 процент. царна 124 ВЛКСМ член, вешта аьлча 13,7 процент. 585 депутат, е 64,7 процент бар. хIазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета депутаташ хиннабац.

РСФСР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара хьакъехьара Центральни хоржамий комисси.

Ялхазлагlа хержача Нохч-ГIалгlай АССР Лакхехьарча Совете 1975 шера 15 июне даьча хоржамий итогий хьакъехьара

ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ХОАМ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча ерригача 160 окружной хоржамий комиссешкара ялхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара итогий хьакъехьа хьаьдда даннеш хьаккхьчай Центральни хоржамий комиссега.

1975 шера 16 июне хиннача заседане цу даннешка хьежача Центральни хоржамий комиссена гучадаьннад, ерригача республике бокъонца Нохч-ГIалгIай АССР Конституце тIеи «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» тIеи оттадьча тайпара хоржамаш чакхдаьнна хилар. Хоржамий Закон телхаду аьнна цхьаккха жалоба енаяц Центральни хоржамий комиссега.

ХIанзара хоржамаш даьд Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа Котало яьккха 30 шу дизар советски халкъо дездаьи Советаш хьахинна 70 шу дизар чIоагIа дездеш белгалдаьккхаи дукха ха ялалехьа, цхьабакъда къаьстта белгалдоал уж ийслагIа пятилетка чакхйоалача шера, партии халкъи КПСС XXV съезда даха ма-доагIара накъадаха кийчлуш долча хана уж хинна хиларах.

ХIанз хиннача хоржамашка республика къахьегамхоша цIаьхха а хьахьекхар цхьоагIо чIоагIа йолаши Коммунистически партена гонахьа кхотабеннеи шоаш хилар, коммунизма гIулакха шоаш мутIахьа хилар.

Окружной хоржамий комиссей даннесгIа харжархой спискашта юкъевихьа хиннав 568.722 харжархо, царех кхаж тоссача дакъа лаьцад 568.712 харжархочо е 99,99 процент бараша.

Хоржамаш дара вIашагIъеллаяр 160 округ. Ерригача хоржамий округашка хиннад хоржамаш.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта тIехьа кхаж тессаб 567.402 харжархочо е 99,77 процент бараша. Кандидаташта духьала кхаж тессаб 1310 харжархочо е 0,23 процент бараша.

Ерригача хоржамий округашка хоржаш хиччача кандидаташта тIехьа кхаж тессаб дуккха а дукхагIа болча харжархоша, уж депутаталла а хержаб.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хержараш верригаш а 160 депутат ва.

Центральни хоржамий комиссе «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» 36 статьяга хьежжа 160 хоржамий округе гIолла дIаязбаьб ялхазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете херджа депутаташ. Хержача депутатех 65 болхло, е 40,6 процент; 22 колхозхо; е 13,8 процент, хIаьта беррига херджа болхлойи колхозхойи — 87 саг, е 54,4 процент; 71 кхалсаг е 44,4 процент; КПСС членаши членалла кандидаташи — 94 саг, е 58,8 процент; парте боацараш — 66 саг, е 41,2 процент. Депутаталла хержарех 49 саг, е 30,6 процент 30 шерага кхаччалца ханаш йолаш ва; 27 депутат, е 16,9 процент ВЛКСМ член ва.

ХьалхагIа хиннача хоржамашка депутаташ хиланза ва 113 саг, е 70,6 процент.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете херджа беррига депутаташ коммунистийи парте боацарийи деррихгалкъа блока бизза бола вижалаш ба.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йола Центральни хоржамий комисси.

Ялхазлагlа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете *1975 шера 15 июне херджа депутаташ*

АБДРАЗАКОВ Мума Махмутович, Ленина цIерагIча колхоза тракторист. Петропавловски хоржамий округ.

АЗИМОВА Яхита Исмаиловна, КПСС XXII съезда цIерагIча колхоза колхозхо. Цa-Веденски хоржамий округ.

АЛБАСТОВ Идрис Абуевич, Нохч-ГIалгIай АССР юстице министр. Пушкински хоржамий округ.

АЛБОГАЧИЕВ Орцхой АртагIа, «Экажевский» совхоза тракторист. Экажевски хоржамий округ.

АЛМАЗОВ Iаддалий Илез, персональни пенсионер. Сурхахински хоржамий округ.

АНСЮТИН Георгий Федорович, «Старогрознефть» яхача гази мехкдаьттеи доахача управлене скважинашта лаьтта кIал ремонт ю мастер. Южни хоржамий округ.

АПРЯТКИН Семен Семенович, парте Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь. Горьковски хоржамий округ.

АРЦУЕВ Абдурахман Абдулхакимович, Ермоловски хьу чакхйоахача комбината бригадир. Алхан-Калински хоржамий округ.

АХМАТОВА Раиса Солтмурадовна, Нохч-ГIалгIай АССР писателий союза правлене председатель. Новогрозненски хоржамий округ.

АХМЕДОВА Зулимат, Х. Нурадилова цIерагIча колхоза колхозхо. Беноевски хоржамий округ.

БАГУЕВА Альпату, «Орджоникидзевский» совхоза звеньевая. Самашкински хоржамий округ.

БАКАЕВА Луиза Магомедовна, Мичурина цIерагIча совхоза Iаьсий леладер. Алхазуровски хоржамий округ.

БАМАТГИРИЕВ Магомет Ширванович, парте Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь. Урус-Мартановски района Мичурински хоржамий округ.

БАЙБУЛАТОВ Надирбек Керимович, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель. Коммунистически хоржамий округ.

БАРАХОЕВА Жабраьила Зати, Назрановски трикотажни фабрика болхло. Плиевски хоржамий округ.

БАТАЕВА Анна Саидовна, къахьегамхой депутатий Ножай-Юртовски районни Совета исполкома председатель. Саясановски хоржамий округ.

БАТАЛОВ Мадин Пахрудинович, Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттачун помощник. Ташкалински хоржамий округ.

БАТУКАЕВА Коку Шахидовна, Веданарча хIамаш тегача предприяте швея-мотористка. Веденски хоржамий округ.

БАШАЕВ Молдан, Нохч-ГIалгIай цементни завода экскаватора машинист. Чир-Юртовски хоржамий округ.

БАУТДИНОВА Любовь Абдухамедовна, Грозненски радиотехнически завода болхло. Андреевски хоржамий округ.

БЕЗУГЛЫЙ Дмитрий Карнильевич, «Грозненский рабочий» яхача газета редактор. Гудермесски хоржамий округ.

БЕКОВ Мажита Сергей, парте Назрановски райкома хьалхара секретарь. Назрановски хоржамий округ.

БЕКОВ Бахьауддина Висит, Малгобекски бурув тохара балхий управлене бурув детта мастер. Чкаловски хоржамий округ.

БЕКОВА Макшарипа Роза, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета студентка. Дзержински хоржамий округ.

БЕЛОЗЕРОВ Виктор Иванович, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча пачхьалкхен кхерамзлен Комитета председатель. Чернышевски хоржамий округ.

БЕЛЯЕВ Олег Семенович, Нохч-ГIалгIай профессиональни союзий областной совета председатель. Карпински хоржамий округ.

БОКОВ ХьакIаьша Хьажбикар, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель. Строительни хоржамий округ

БОЛТУКАЕВА Хедишт Сайдиевна, Ленина цIерагIча колхоза свекла лелаеча звеной звеньевая. Курчалоевски хоржамий округ.

БРЫКСИН Евгений Васильевич, Нохч-ГIалгIай АССР Госплана председатель. Шалински района Октябрьски хоржамий округ.

БУЗ Алексей Федорович, Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министр. Орджоникидзевски хоржамий округ.

БУЗУРТАНОВ Османа Махьмад, парте Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. Алпатовски округ.

БУРМИСТРОВ Константин Дмитриевич, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча суда председатель. Горски хоржамий округ.

ВАНСОВИЧ Раиса Андреевна, «Грозэнерго» яхача районни управлене № 2 йолча теплоэлектроцентрала Iанара турбинай помощник. Ашхабадски хоржамий округ.

ВАХАЕВ Рамазан Висаевич, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель. Новопромысловски хоржамий округ.

ВИКТОРОВ Виктор Адамович, Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленноста министр. Урицки хоржамий округ.

ВИСАРИГОВА Татьяна Магомедовна, Урус-Мартановски районни больница отделене заведующи. Зареченски хоржамий округ

ВОРОНКИН Анатолий Иванович, парте Ачхой-Мартановски райкома хьалхара секретарь. Катыр-Юртовски хоржамий округ.

ГАБАЕВА Сапият Салмановна, цIенош хьалде йоккхий панелаш еча Аргунски завода электромостовой крана машинист. Автуринских хоржамий округ.

ГАЗИМИЕВА Уми, Шалински «Сельхозтехника» районни юкъарча объединене шофер. Майртупски хоржамий округ.

ГАПОНЧИК Елена Ильинична, «Октябрьнефть» яхача гази мехкдаьттеи доахача управлене оператор. Гор. Грозне Октябрьски хоржамий округ.

ГОЛИКОВА Татьяна Павловна, 1 Мая цIерагIча колхоза шурий-товарни ферма бригадир. Майски хоржамий округ.

ДАВЛЕТГАРЕЕВА Марзет Галоновна, «Кавказ» яхача колхоза свекла лелаеча звеной звеньевая. Кошкельдински хоржамий округ.

ДАЛАЕВА Нуру Умаровна, транспортни машиностроене Грозненски завода крановщица. Трансмашевски хоржамий округ.

ДАХКИЛЬГОВА Мажита Лемка, «Электроинструмент» яхача завода, прессовщица. Назрановски - заводской хоржамий округ.

ДЗАУРОВА Хазмата Долатхан, «40 лет Октября» яхача совхоза доярка. Кантышевски хоржамий округ.

ДЗУГАЕВА Нахапу Мукуевна, «Надтеречный» комсий совхоза кэмсаш лелаеча бригада бригадир. Надтеречни хоржамий округ.

ДОРОХОВ Михаил Акимович, парте Нохч-ГIалгIай обкома секретарь. Ново-Щедрински хоржамий округ.

ДУБРОВИНА Екатерина Александровна, № 43 йолча бувзама отделене почтальон. Пролетарски хоржамий округ.

ДУДУРКАЕВА Камета Ахьадовна, «Горячеисточненский» совхоза комбайнер. Правобережненски хоржамий округ.

ЕВЛОЕВА Марем Абасовна, «Заветы Ильича» колхоза доярка. Первомайски хоржамий округ.

ЕЛАГИН Иван Егорович, «Победа» яхача комсий совхоза бригадир. Ищерски хоржамий округ.

ЕЛАГИНА Любовь Ивановна, Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода оператор. Кировски хоржамий округ.

ЖИРЮТИНА Александра Александровна, «Кавказ» колхоза техник - осеминатор. Промысловски хоржамий округ.

ЗАВГАЕВ Доку Гапурович, Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министр. Ново-Атагински хоржамий округ.

ЗАУРБЕКОВА Белита Магомедовна, Старо - Юртовски птицефабрика оалхазараш леладев. Толстов-Юртовски хоржамий округ.

ЗАХАЕВ Лечи, «Лермонтовский» совхоза хьажкIаш лелаеча звено звеньевой. Ачхой-Мартановски хоржамий округ.

ЗЯЗИН Александр Кириллович, Нохч-ГIалгIай АССР жилищно - коммунальни боахама министр. Комсомольски хоржамий округ.

(ДIахододар 2-ча оагIо тIа).

ИЙСАЗЛАГIА ХЕРЖАЧА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ 1975 ШЕРА 15 ИЮНЕ ХЕРЖА ДЕПУТАТАШ

Нохч-ГIалгIай АССР

БАМАТГИРЕЕВ Магомет Ширванович, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь. Шалински округ.

БОКОВ ХьакIаьша Хьажбикар, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель. Назрановски округ.

ВАХАЕВ Рамазан Висаевич, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель. Урус-Мартановски округ.

МОСИЕНКО Варвара Михайловна, Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза баьцадараш кхедеча бригада бригадир. Наурски округ.

РЖЕВСКАЯ Валентина Григорьевна, В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода прибофист. Заводской округ.

ТИТОВ Федор Егорович, РСФСР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр. Ленински округ.

ХУСАНОВА ПетIимат Хасиевна, Грозненски района «Юбилейный» совхоза баьцадараш кхедеча бригада бригадир. Гудермесски округ.

АХ ШЕРА ПЛАН— ХАНАЛ ХЬАЛХА

ИйслагIча пятилетка тIеххьарча шера заданин пхе шера плани ханал хьалха кхоачаш а еш КПСС XXV съезд хьаеллача денна къахьегама совгIат кийчдара шерра социалистически ях йоаржаьй Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода установкай, цехий коллективаша.

Царна юкъе хьалхара моттиг яьккхай Исаев Владимир керте латтача № 25-1 йолча установка технологаша. Ах шера план ханал дуккха хьалха кхоачаш а я хIанзлехьа толамца кхоачашъяьй цар мехкдаьтта продукци арахецара юла хьалхарча шин декада задани. Ах шера план кхоачашъярах рапорт делар 7 июне Маслов Виктор Васильевич керте латтача Г-49 яхача установка коллективо а. Царел дукха тIехьаюсаш яц Дегтев Александр Ивановича кулгаллеча № 25-2 йолча установка коллектив а. Товарни продукци арахецара ах шера план 18 июне кхоачашъяьй цо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КПСС XXV съезда сийна йолча къахьегама вахте а этта, хьайбашта Iана замалахь даа доакъараш Iалашдеш ба «Назрановский» совхоза Буро-КIалхарча отделене механизатораш. Укх шера цар хьакха еза 320 гектар совгIа дIайийнеи эрий тIаьннеи баьцаш. ХIанзле а 100 гектара тIара дIайийна баьцаш хьеккаи цох сенаж кийчъяьи баьннаб отделене.

СУРТА ТIА: «Назрановский» совхоза Буро-КIаларча отделене доакъар кийчдеча бригада дикагIа бола механизатораш (аьрдехьара аьттехьа): комбайнер Майсигов Башири тракторист Местоев Султани.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДОТТАГIАЛА ВИЗИТ

17 июне КПСС ЦК-ас вийхавена доттагIала визитаца Москве хилар СЕПГ ЦК Хьалхара секретарь нов. Эрих Хонеккер.

ВIашагIкхийтар новкъостий Л. И. Брежневи Э. Хонеккери.

Везача хьаьша сийна КПСС ЦК Политбюрос шу оттадир. Шуй тIа кадаш текъадир Л. И. Брежневеи Э. Хонеккереи.

Цу дийнахьа а цIавахар нов. Э. Хонеккер. Аэропорте Э. Хонеккера накъаваха а из накъавоаккхаш а вар КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, КПСС ЦК членаш Б. П. Бугаев, К. В. Русаков, хIаьта иштта СССР-ера ГДР посол Г. Отт.

Нов. Л. И. БРЕЖНЕВ нов. Э. ХОНЕККЕРЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Дег тIарча, доттагIала, дувцаш дола дешаш бокъонца кхетадечеи цхьоагIо йолчеи хьалашка 17 июне беседа хилар КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежневеи СЕПГ ЦК Хьалхарча секретара Э. Хонеккераи юкъе.

Вежарашха йолча шин парте кулгалхоша вIаши дIа-хьа хоамаш дир социализми коммунизми хьалъяра декхараш кхоачашдара лелама хьакъехьа, КПСС XXV съездан СЕПГ IX съездан кийчо яра хьакъехьа.

Политически, экономически, Iилма - технически, культурни, кхыча доакъошка Советски Союзан Германски Демократически Республиканеи юкъе лела гIулакхаш дIахо дегIадоаладара лоархIамегIара дешаш дийцар Цунца дувзаденна белгалдаьккхар, шин мехка халкъа боахама планашта дIахорча пятилетке координаци яра хIанз паччахьалкхен органаша чакхбоаха болх боккхача лоархIаме хилар.

ЧIоагIа раьза хинна белгалдьхар, общественни вахара ерригa сфераш чулоацаш дола хадаргдоаца бувзамаш СССР-ан ГДР-ан юкъе хьа а хинна чIоагIлуш хилар. Из къаьстта шаьра гучадаьннад гитлеровски фашизм эша а яь яьккхача Сийлахь - йоккхача Коталон 30 шу дизар дездеча деношка. Цо хьахьеккхар социалистически интернационализма идеяш бокъонца котъяьнна хилар, вежарашха долча мехкий халкъаш дIахо а шоайда айхха цхьоагIо йолаш социализми коммунизми хьалъяра декхараш кхоачашде, машареи социальни прогрессеи гIулакха овлангарча хьашташа ма-яххара бола арахьара политически никъ цхьана чакхбаха лаьрхIа хилар.

Дунен халкъашта юкъерча дуккхача проблемашка хьежар КПСС-ен СЕПГ-ен кулгалхой. Хьаккхайкадир, дунен халкъашта юкъера событеш дегIаахара лелам чоалхане, вIашдухьаленаш йолаш бале а, вай ханарча кертерча тенденце — тайп-тайпара социальни строяш йола пачхьалкхенаш машаре яхара принципаш чIоагIъяра тенденце бIубенна шийна никъ боаккхаш хилар.

Европейски континентеи цун доазонел арахьеи упахцIена хьал оттадара боккхача лоархIаме хиннад Советски Союзо, ГДР-о, ПНР-ес, ЧССР-о, ФРГ-еца даь договораш, Малхбузен Берлинах лаьца йиъ оагIорахьара яь соглашени, ГДР дунен халкъашта юкъе правош ийзабалъяь тIаэцари суверенни социалистически пачхьалкхе а йолаш из шеррача дунен халкъашта юкъерча арене дIаараяларп. Уж деррига хIамаш — эггара хьалха вежарашха долча мехкаша вIаши дага а дувлаш политика лелаярах хьахиннар, машареи социализман низий влияни лакхъенна хилара дола тешал.

ВIашагIкхийттача хана хьакхайкадир, укх шера июль бетта кхерамзленахи цхьана гIулакхаш леладарахи йолча паччахьалкхений ерригача Европа юкъарча совещане тIеххьара этап паччахьалкхенашта керте латтарий боараме чакхъяккхара хIанз долла хIама даь хиларах дог тийша хилар. Цун аьттув боакккаргбар иштта хIанз Вене еш латта Герзашцара Низаши герзаши Центральни Европе кIезигдара хьакъехьара переговораш дика чакхъяларо а.

Кхы тIа а чIоагIбир ГДР партийно - правительственни делегаци укх шера гурахьа официальни визитаца Советски Союзе яра хьакъехьа вIаштIехьбаьккха хинна барт.

Новкъосташа Л. И. Брежневеи Э. Хонеккереи, шоай партей Центральни Комитетий, беррпгача коммунистий, беррпгача къахьегамхой лоIам хьал а лоацаш, белгалдаьккхар Советски Союзеи Германски Демократически Республикаи вежарашха долча халкъаша массе оагIорахьара цхьана веладу гIулакхаши доттагIали дIахо а хаддапза дегIаккхувла, кердача лагIа тIа доахаш айделаьрхIа шоаш хилар.

МАССАНЕ А УЙЛА ТIАОЗАШ

Къаьстта чIоагIа уйла тIаяхийта ладийгIар Нохч-ГIалгIай химически завода болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха Москверча Бауманск хоржамий округе харжархошта хьалхашка КПСС ЦК Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева даьча къамаьлага. Шийн къамаьлаца цо цIаькха а къаьгта белгалдаьккхар дунен тIа машар хилийтара, халкъашта юкъера кхохкам мелбара Советски Союз массаза санна керте латташ хилар. Советски наьха вахара хьалаш тоадара, уж ираз долаш бахийтара вай хьамсарча партеи правительстваи хадданза еча йоккхонна жоп а луш политически къахьегамеи хьинар айдаь болх беш ба химикаш пятилетка тIеххьарча шера.

Товарни продукци арахецара пхе бетта план дикка тIеххкхоачашъяьй завода болхлоша. ПланагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 125 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. ХIаьта пхе бетта заданел совгIа маьхала яьккхар 20 эзар сом мах бола продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 6 процент тIеххкхоачашъяьй Уж толамаш кхы тIа а тоадеш къахьегаш ба заводчанаш укх июнь бетта а.

Тха завода коллектив дог тийша я пятилетка тIеххьарча шера задании пхе шера плани ханал хьалха кхоачаш а еш КПСС XXV съезда сийна ше дика къахьегама совгIат кийчдергхиларах.

М. ПАРАГУЛЬГОВ,
Нохч-ГIалгIай химически завода директора заместитель.

МАШАРА ТIЕХЬА

Москве, Бауманск хоржамий округа харжархоща вIашагIкхийттача хана вай парте Центральни Комитета Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева даь къамаьл дийшача, хIаргга уйла а еш Iомадича вошш советски нах хиларах доккхал а курал а ча еш Iе йиш яц вайх цхьанне а. КIоарга чулоацам болча, вай вахара сийрде оагIош а вайна карагIаьнар а, гаьнара кхоане а гуш вай кхоачашде дезар а гойтача цу къамаьло советски наха белгала йоах цIаккха машар боалаш вай къовсам лоаттабе беза эйле моттигаш а. Л. И. Брежнева къамаьл вахара документ а хинна, дуккхача шерашка сийрда никъ белгалбоахаш. хьалхашка латта кхоачашданза дарздоаца декхараш керладоахаш дахаргда вай дегашка.

ХIара советски саг, мичча моттиге ше болх беш вале а, декхаройла ва: шийн хьаьналча къахьегамца халданза вай Даьхе хозъе, цун экономика чIоагIъе, политически кхетам лакхбе, вай заманца тарлургдоацачоа духьала лира къовсам лоаттабе.

М.-С. ПЛИЕВ,
писатель.

• • •

Укх деношка радио гIолла КПСС ЦК Генеральни секретара Брежнев Леонид Ильича г. Москверча Бауманск хоржамий округа харжархошта хьалхашка даьча къамаьлага шоаш ладийгIачул тIехьагIа митингаш чакхъяьхар республика заводий, фабрикай. колхозий, совхозий коллективашка. Цига къамаьлаш даьча дуккхача къахьегамхоша дег тIара раьза болаш дувцар укхал хьалха дIадаха хоржамаш хиначул тIехьагIа халкъа хьалторо вйяларах. Даьхен экономически обороннии низ дикка чIоагIбаларах, из деррига а советски общества хьаькъале кулгалдеча Коммунистически парте Центральни Комитетеи КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латтача цун Политбюроси шоай ю йоакхо санна лерхIаш хиларах. Дуккхача коллективаша митингашка хоам бир шоаш хоржамашта накъадахара тIаийна социалистически декхараш кхоачашдарах.

Иштта, ше митинге къамаьл деш ПТК оператора Феденко Валентина Семеновнас аьлар:

— Аз чIоагIа дега тоам хулаш ладийгIар Л. И. Брежнева божкха чулоацам болча къамаьлага Тхона, къахьегамхошта, даггара дар цо дийцар. Къахьегама сийлен орден луш белгалъяьккха мугIарера болхло я со. Оаха доккха баркал ях партенеи правительстванеи цар болхлой класса чIоагIа йоакхо еш хиларах. Тха смено дош лу пятилетка тIеххьарча шера хIара дийнахьара норма 3 процент тIеххкхоачашъе.

Грозненски района «Атагинский» совхозе хиннача митинге боахаме хьалхалаттача хьажкIаш лелаечо Гайтамиров Ширвание дош делар шоай звенос хIара гектара тIара 60 центнер фуальяьха хьажкIаш чуэцаргхиларахи КПСС XXV съезда къахьегама совгIаташца накъагIоргхиларахи.

— Тха бригадо чIоагIа къоабалдаь тIаийцар Л. И. Брежнева къамаьл. Цо хьахьокх Советски демократи дIахо белггала дегIаухаш йолга, — аьлар «Чечингстройтранса» ПАТО шофера Матиев Хьусена Суламбика. Бригада коллектива цIерагIа цо дош делар карарча шера план 24 декабре кхоачашъе а планал совгIа 570 тонн мухь дIа-юха баьха а.

Ялхазлагlа хоржача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете 1975 шера 15 июне хоржа депутаташ

(Нисгедоллар. Доллалур 1-ча оагІо тІа).

ИБРАГИМОВА Тумиша Хамидовна, «Южный» совхоза болхло. Месхер-Юртовски хоржамий округ.

ИВАЩЕНКО Надежда Григорьевна, «Красный пахарь» колхоза комсаш лелаеча бригада бригадир. Каргалински хоржамий округ.

ИЛМАНОВА Малика, А. Шерипова цІерагІча колхоза комсомольско-молодёжни звено звеньевая. Галайтински хоржамий округ.

ИСАЕВ Завалу Майрбекович, парте Советски райкома хьалхара секретарь. Советски хоржамий округ.

ИСМАИЛОВ Убайд Ахмедович, къахьегамхой депутатий Гудермесски городской Совета исполкома председатель. Железнодорожни хоржамий округ.

КАГЕРМАНОВ Алхазур Денисович, парте Урус-Мартановски райкома хьалхара секретарь. Урус-Мартановски хоржамий округ.

КАДЫРОВА Яха Абдурашидовна, Ермоловски оалхазарш лелаеча совхоза доярка. Кударински хоржамий округ.

КАРАГИЧЕВА Анастасия Михайловна, парте Наурски райкома хьалхара секретарь. Наурски хоржамий округ.

КАЧЛИШВИЛИ Николай Захарович, мехкадаьтта промышленноста Къилбаседа-Кавказа Іилма-тохкама проектни института директор. Октябрьски района Мичурински хоржамий округ.

КАЩЕЕВ Петр Георгиевич, парте Малгобекски горкома хьалхара секретарь. Долаковски хоржамий округ.

КЕРИМОВ Муса Мовлаевич, къахьегамхой депутатий Ачхой-Мартановски районни Совета исполкома председатель. Валерикски хоржамий округ.

КЕРИМОВ Муса Абдурахманович, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретарь. Гехински хоржамий округ.

КИРИЛЛОВ Сергей Алексеевич, Нохч-ГІалгІай АССР мелиорацен хин бохамен министр. Победенски хоржамий округ.

КИТИЕВА Исмалалий Люба, Назрановски совхоз-техникума доярка. Яндарера хоржамий округ.

КОЖУХОВСКИЙ Степан Никитович, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председателя хьалхара заместитель. Дубовски хоржамий округ.

КОНДРАТЕНКО Виталий Яковлевич, «Октябрьнефть» мехкадаьттан газ йоаккхача управлене скважинашта капитальни лаьттан кІалхарен ремонт еча цеха бурильщик. Войковски хоржамий округ.

КОНЯХИН Анатолий Дмитриевич, «Нефтегазпромавтоматика» опытни завода слесарь. Алексеевски хоржамий округ.

КОРИГОВ Закречун Іаййшет, города МагІалбика № 3 йолча юкъерча школа хьехархо. МагІалбика хоржамий округ.

КОРЖУКОВ Александр Николаевич, гІишлошеча Нохч-ГІалгІай управлене № 8 йолча гІишлон-монтажни управлене плотник. Заводской хоржамий округ.

КОЧЕТКОВА Валентина Егоровна, Специализированни производственни швейно-ткацки объединене болхло. Верхоянски хоржамий округ.

КОЧЕТКОВ Владимир Иванович, XIX партсъезда цІарагІча колхоза тракторист. Троицки хоржамий округ.

КРУТОВ Петр Максимович, «Родина» яхача соьмаш баьцадаьраши кхедеча совхоза директор. Хмельницки хоржамий округ.

КРЮЧКОВА Раиса Ивановна, Хаян-Корт мехкдаьтта чакхдоахача станце оператор. Конотопски хоржамий округ.

КУЛЬЧУКОВА Валентина Михайловна, «Червленский» колхоза колхозхо. Червленски хоржамий округ.

КУНОВА Ираида Даниловна. «Старогрознефть» НГДУ скважинашта тохкам бу оператор. Кировски хоржамий округ.

ЛАЗАРЕВА Валентина Григорьевна, «Электроприбор» завода болхло. Бутенковски хоржамий округ.

ЛЕВИНА Александра Васильевна, «Союзавтоматстрой» треста объединене Грозненски опытно-экспериментальни завода радиомонтажница. Моздокски хоржамий округ.

ЛОПАТИН Петр Дмитриевич, парте Надтеречни райкома хьалхара секретарь. Знаменски хоржамий округ.

МАГОМАДОВА Тамара Салмановна, хьачан машиностроене Аргунски завода токарь. Аргунски хоржамий округ.

МАКИНА Лидия Александровна, Грозненски швейни производственни объединене швея-мотористка. Ждановски хоржамий округ.

МАЛЮГИНА Нелли Николаевна, Октябрьски бурудертан тІахьа бахни управлене лаборант-коллектор. Ульяновски хоржамий округ.

МАМАЕВ Магомед Абдулхакимович, Нохч-ГІалгІай потребсоюза правлене председатель. Шалински Левобережни хоржамий округ.

МАМАКАЕВА Екатерина Ахмудовна, «Ташкински» совхоза тхьамка леладер. Грушовски хоржамий округ.

МАРЫГИН Юрий Ефимович, къахьегамхой депутатий Іалхан-Юрта юрта Совета исполкома председатель. Іалхан-Юртовски хоржамий округ.

МАХАУРИ Гелани Гелагаевич, парте Веденски райкома хьалхара секретарь. Махкетински хоржамий округ.

МАХМУДХАДЖИЕВА Тамара Усамовна, ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхара секретарь. Центральни хоржамий округ.

МИМИЕВА Румисат Магомедовна, Гудермесски медицински инструментий завода болхло-вальщица. Гудермесски-заводской хоржамий округ.

МИРОНОВА Нина Борисовна, республикански больница кертера врач. Лермонтовски хоржамий округ.

МУРТАЗАЛИЕВА Басират, «Самашкинский» совхоза тракторист. Закан-Юртовски хоржамий округ.

МУСТАФИНОВА Роза Султановна, Грозненски дуьхьаро тІахьа объединене болхло. Шалински Правобережни хоржамий округ.

МУЦАЕВ Лечи, «Терек» совхоза механизированни звено звеньевой. Энгель-Юртовски хоржамий округ.

НАЧКОЕВ Иса Хизирович, Грозный яхача станце вагонни депо автоконтрольни пункта бригадир. Космодемьянски хоржамий округ.

ОСМАЕВ Ахмед Чадаевич, парте Шалински райкома хьалхара секретарь. Серженъ-Юртовски хоржамий округ.

ПАВЛОВ Михаил Павлович, Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета ректор. Университетски хоржамий округ.

ПАЛЬЧИКОВ Гавриил Федорович, «Грознефтехимзаводы» объединене начальник. Индустриальни хоржамий округ.

ПЕТРЕНКО Григорий Тимофеевич, бІухо. Краснознаменни хоржамий округ.

ПИУНОВ Василий Афанасьевич, № 17 йолча Грозненски юккъерча школа директор. Катаямовски хоржамий округ.

ПОПОВ Николай Николаевич, машиннаькъа Грозненски отделене начальник. Спартаковски хоржамий округ.

ПРАВЕНЬКИЙ Николай Яковлевич, парте Грозненски горкома хьалхара секретарь. Нахимовски хоржамий округ.

ПРОКОПОВ Анатолий Леонидович, къахьегамхой депутатий Наурски районни Совета исполкома председатель. Мекенски хоржамий округ.

РАСТОРГУЕВ Юрий Леонидович, академика М. Д. Миллионщикова цІерагІча Грозненски мехкдаьтта института ректор. Ленински хоржамий округ.

РОСТОВ Александр Иванович, Нохч-ГІалгІай АССР прокурор. Алхановски хоржамий округ.

РЫБИНА Зинаида Игнатьевна, «Тепличный» совхоза бригадир. Чечен-Аульски хоржамий округ.

РЫЖЕНКОВ Николай Георгиевич, «Красный молот» яхача машинаш еча завода котельщик-бригадир. Красномолотовски хоржамий округ.

РУБЛЕВА Валентина Митрофановна, «Сунжанефть» яхача мехкадаьттагазоаккхача управлене оператор. Карабулакски хоржамий округ.

САЛАМОВА Роза Абдулхамидовна, Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожа Комитета председатель. Шалажински хоржамий округ.

САМАРСКИЙ Григорий Гаврилович, парте Сунженски райкома хьалхара секретарь. Ассиновски хоржамий округ.

САПИЕВА Дашу Ивановна, Орджоникидзевски цІерагІча колхоза тхьамка леладер. Асланбек-Шериповски хоржамий округ.

СЕМКО Вера Михайловна, Грозненски шуьрий комбината болхло. Севастопольски хоржамий округ.

СЕМЕНОВ Николай Иванович, КПСС Нохч-ГІалгІай обкомин партийни балха отдела заведующий. Горагорски хоржамий округ.

СИНЕЛЬНИКОВ Сергей Васильевич, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председателя заместитель. Насыр-Кортовски хоржамий округ.

СИНЧИНОВА Зинаида Михайловна, «Путь к коммунизму» колхоза бахьаданаш лелаеча бригада бригадир. Нестеровски хоржамий округ.

СКЛОКИН Григорий Васильевич, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь. Маяковски хоржамий округ.

СЛЕПУХИНА Валентина Ивановна, трамвая водитель. Пионерски хоржамий округ.

СОКОЛОВА Надежда Ивановна, Грозненски электромеханически завода сверловщица. Свердловски хоржамий округ.

СОЛОМАТИНА Галина Владимировна, Ленина цІерагІча колхоза тракторист. Калиновски хоржамий округ.

СОРОКИН Василий Антонович, «Грознефть» объединене начальник. Нефтемайски хоржамий округ.

СУХОРУКОВ Юрий Васильевич, парте Грозненски райкома хьалхара секретарь. Старосунженски хоржамий округ.

ТАБАЦКОВА Вера Георгиевна, парте Шелковской райкома хьалхара секретарь. Гребенской хоржамий округ.

ТАКАЛИЕВА Хеди, Куйбышева цІерагІча колхоза шекара свекла леляеча звено звеньевая. Бачи-Юртовски хоржамий округ.

ТАЛАЕВА Майдан Ломалиевна, Кирова цІерагІча колхоза колхозхо. Белгатоевски хоржамий округ.

ТАМАЕВ Фату Усманович, къахьегамхой депутатий Назрановски районни Совета исполкома председатель. Гамурзиевски хоржамий округ.

ТАМАЗОВ Анатолий Дмитриевич, «Грознефть» объединене Октябрьски автотранспортни контора шофер. Ханпаша-Нурадиловски хоржамий округ.

ТАРАСОВА Татьяна Васильевна, А. П. Чехова цІерагІча республикански библиотека йоккхагІйола библиотекарь. Киевски хоржамий округ.

ТЕПСУРКАЕВ Мавлат Шамсудинович, «Новосельский» совхоза соьмий бешамаш лелаеча бригада бригадир. Новосельски хоржамий округ.

ТИСАЕВ Байсултан Денисович, «Красное Знамя» колхоза шофер. Николаевски хоржамий округ.

ТУТАЕВ Хасан Султанович, Кирова цІерагІча колхоза тракторист. Борзоевски хоржамий округ.

УМАРОВ Мухари Умарович, Нохч-ГІалгІай АССР просвещене министр. Бамутски хоржамий округ.

УСТОРХАНОВА Басани Абдурахмановна, № 26 йолча [illegible]. Котовски хоржамий округ.

ХАДЖИЕВ Шамсудин, Нохч-ГІалгІай «Нефтеспецстрой» управлене комплексни бригада бригадир. Славянски хоржамий округ.

ХАДИЕВ Абдулбасар, Ю. Гагарина цІерагІча колхоза № 2 йолча кхаш лелаеча бригада бригадир. Заводской хоржамий округ.

ХАДИЕВ Янут, «Верхне-Наурский» яхача комсаш кхеечу совхоза тракторист. [illegible] хоржамий округ.

ЧАПКИН Анатолий Анатольевич, парте Гудермесски горкома хьалхара секретарь. Брагунски хоржамий округ.

ЧАХКИЕВ Асламбек Османович, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председателя заместитель. Новоредантски хоржамий округ.

ЧЕЧЕНЦЕВА Нина Никифоровна, Грозненски горпьекторгоса йоккхагІа йола контролер. Куйбышевски хоржамий округ.

ШАБЕЛЬНИКОВА Татьяна Тихоновна, Вознесенски газ чакхйоахача завода оператор. Тимирязевски хоржамий округ.

ШАДИЕВ Сулейма Баматгириевич, къахьегамхой депутатий Сунженски районни Совета исполкома председателя заместитель. Серноводски хоржамий округ.

ШАМАРДИН Владислав Михайлович, къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома председатель. Пугачевски хоржамий округ.

ШАМИЛЕВА Зина Межиевна, «Солнечный» совхоза звеньевая. Гойтински хоржамий округ.

ШАТОВ Роман Николаевич, Гудермесски локомотивни депо слесарь. Деповски хоржамий округ.

ШИЛОВ Леонид Александрович, СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически комбината директор. Выборгски хоржамий округ.

ШУЛЯК Владимир Григорьевич, Грозненски вІашагІтехачу авиаотряда самолета командир. Ставропольски хоржамий округ.

ЭДЕЛЬХАНОВА Нахапу Усмановна, «Комсомольский» винсовхоза болхло. Северни хоржамий округ.

ЭЛИПХАНОВА Майсара Лудуевна, «Новогрозненский» винсовхоза болхло. Суворов-Юртовски хоржамий округ.

ЭНГИНАЕВА Залпа Хасановна, «Новогорский» винсовхоза комсаш кхееча бригада бригадир. Гвардейски хоржамий округ.

ЭСАМБАЕВ Махмуд Алисултанович, Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен филармоне солист. Староатагински хоржамий округ.

ЭКАЖЕВ Измайла Хьажбикар, «Чечингазстрой» треста управляющи. Калинински хоржамий округ.

ЭСМУХАМБЕТОВ Наурды Акватович, «Шелковский» яхача госплемовцесовхоза вокхагІа вола жаІу. Шелковски хоржамий округ.

ЯНДИЕВ ТІахІира Керм., къахьегамхой депутатий Малгобекски городской Совета исполкома председатель. Ачалукски хоржамий округ.

ЯНГУЛЬБАЕВ Ваха Ахмадович, парте Ножай-Юртовски райкома хьалхара секретарь. Ялхой-Мохкски хоржамий округ.

ЯСИНЕЦКАЯ Людмила Петровна, Шеча Эскара цІерагІча колхоза председатель. Красноармейски хоржамий округ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

НИЗИ ХЬИНАРИ ДУХДУВЛА ХЬАСТ

Партийни собранешка моллагІча коммуниста, моллагІча гІулакха тІа из вале а, критика е бокъо я парте члена, аьннад КПСС Устава тІа. Бокъонца парте чурча демократе принципашка хьежжа я из положени. Критикен самокритикен — парте вахарен из дегІаахарен керттерча законех цаІ, цун низи хьинари духдувла хьаст. Шийн новкъосташка деш дола къамаьл шиш болаш хилар, ала доагІар юхьдухьал дІаалар, коммунисташа даьна моллагІча харцахьарча хІамашта, балха тІа теркал ца деш дисараштa, карара дувлийтараштa къайлагІа хІама доацаш корта болаш критика яр — наха кхетам балара, кхоачамбоацарашца къовсам лоаттабара гІулакха — техкан пайданеи хІама да.

«Принципиальни критикен самокритикен шерра дегІакхувлар, — яьхад Л. И. Брежнева парте XXIV съезде, — партийни организаци политически унахцІена хилара, партена хьалхашкара, халкъа хьалхашкара шийн декхар цо ниса кхетадара белгало я. Партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка критикен самокритикен чІоагІъянза а дІахо дегІайоалаянза а ярг ца хиларах дувц КПСС Центральни Комитето «Тамбовски областной партийни организацерча критикан самокритикан хьала хьакъехьарча» шийн соцам тІа.

Из лоархІаме партийни документ Грозненски партийни организаце теркама юкъмоттиге латт. Критикен самокритикен дегІакхувлар, моллагІа политически социальни хІама мо мара стихийни процесс яц. Цудухьа КПСС горкомо, райкомаша, юххьанцарча партийни организацеша хадданза а хьалхашка латта декхар кхоачашдара тІаберзабаь а лелабу из болх. Масала, КПСС горкомо кийч а яь, шийн бюро цхьан заседане чІоагІъяьй Тамбовски партийни организацех лаьца КПСС ЦК-ас баьча соцамга хьежжа городской партийни организаце критикен самокритикен чІоагІъяра тІаерзаяьча мероприятей план. Царех цхьайола мероприятеш укх тІа йиийцача пайдана хургда аьнна хет сона. Укх шера критикен самокритикен малагІча хьал тІа я хьожаш цхьайолча юкъхьанцарча парторганизацешка, профсоюза моттигерча комитеташка, ВЛКСМ комитеташка анализ е а горкома отделашка из дош дувца а лаьрхІад. СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически комбината, хІамаш тегача производствай объединене. «Электроприбор» яхача завода, локомотивни депо юххьанцарча парторганизацешка коммунисташа яь критически замечанеши цар тийнна предложенеши кхоачашьелга вІаштІехьлакхара опыт Іомае а вІашагІтоха а. Цу гІулакха цу партийни организацешка бахийтаб опыт йола, КПСС горкома членех, штате боацача инструкторех, организационно-партийни балха методически совета членех бола активисташ.

Кхоачамбоацарашца лоаттабеча къовсаме кепайоазон лоархІам лакхбара, къахьегама коллективашка критикен самокритикен дегІайоалаяра хетаяь пенгазетийн многотиражни газетийн редакторий семинараш я кийчъеш. Іомадеш да кепайоазоно, радиос, телевидене яь критически выступленеш боахама кулгалхошеи юххьанцарча партсрганизацеши низа а деш цу гІулакха а. партоорганизацешки... партоорганизацеши лелаеча балха хьакъехьа а шоай ханнакье а теркальярах дола дош.

ВІашагІтоха лерхІ критикон самокритикон депутатай хьинар айдара, кхоачамбоацараш дІададахара еча влияне хьакъехьара къахьегамхой депутатий городерча цхьан районни Совета опыт. Из кхы а дукхагІа лоархІам болаш да, РСФСР-ен Нохч-ГІалгІай АССР-ен Лакхехьарча Советашка а къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка а хІанз хоржамаш даьчул тІехьагІа из опыт депутатски гІулакхашка чІоагІа хьашт долаши эшаши хургйолаш бола керда нах Іаьдала органашка бахкарах.

Бюрос нитта могаду Критикен самокритикен — кхоачамбоацараш дІададахаран кадраштa кхетам балараи лоархІамегІара хІама яха дош дувцаргдолаш городскойи районнии Іилма-технически конференцеш елга.

ЛаьрхІача хІамаех дукхадараш хІанзле а кхоачашдаьл. Масала, апреле горкома бюро дийцар «Старопромысловски районни партийни организаце критикен самокритикен малагІча хьал тІа я а уж тоаяра ле деза гІулакхаш а». Белгалдаккха доагІа, района партийни комитеташа, коммунисташа Тамбовски областной партийни организаце хьакъехьа КПСС ЦК-ас баь соцам нийса кхетабаь а критикен самокритикен чІоагІъяра беш бола болх дикка тоабаь а хилар. Парте райкомо кийч а яь, чакхйоах цу гІулакха эшаш йола мероприятеш, бюро дийцар «Старогрозенфть» яхача гази мехкдаьттен доахача управлене АТК партийни организацие критикен самокритикен малагІча хьал тІа я а из тоаяра де дезараш а» яха дош. Парте райкома членаша партийни организацешка каст-каста къамаьлаш ду отчетно-хоржамий комиссешкен собранешкен партийни документаш хувцача хана коммунисташа яь критически замечанеш кхоачашъяра парте райкомо баьча балхах лаьца.

ХІаьта а Старопромысловски райкомо хІанз а бизза пайда эцац критикахи самокритикахи кхоачамбоацараш дІадахарая шоашта тІадиллача гІулакха хьалхара кадрай бехкбоккхам лакхбаран.

КПСС горкома бюро белгалдаькар, района цхьайолча предприятешка производства эффективность лакъяра долча кхоачамех пайда кІезига эцаш хилар, фондаша юха хьалур кІезигдолийташ хилар, доал ца хиларахи кадраш каст-каста хувцаялларахи, къахьегама дисциплина телхаярах дукха зе деш хилар. Масала, 1974 шера района промышленноста предприятешка эзар совгІа сага-ли доадаьд. Алхха 22 организаце шн эзар моттиг хиннай къахьегамен производственнии дисциплина толхаяь. Цу тІа а, уж а кхьдола а кхоачамбоацараш дуккхача хьале принципиальни мах беш хиннадац е КПСС райкоме, а, е юххьанцарча парторганизацешка а. Уж нийсдалара бахьаший кІоаргга анализ яьяц, царна бокъонца бехке бараш хьагучабаьхабац. цу наха партийни административни бехк ца барал совгІа, кхьметтел уж цхьаннахьа а хьовха а баьбац.

Баьча тохкамо хьахьеккад, КПСС райкома пленумашкен бюрошкен, партоорганизацей собранешка хьагучадаьхача кхоачамбоацарий анализ эсала я хилар, критика массаза а яхар яц, тІагІолла еш хилар, эсала хьокхамаш Іодагардарах кхоачам а бий юташ, боахамий кулгалхой балха методашка лоарзагІа дувла хІамаш къеста ца деш хилар. Кхетадеш да, цу тайпара эсала, корта боацаш йола критика хьехам балара гІулакха пайдана йоацилга, цунах лоадам бола беркат ца далга.

Тамбовски областной партийни организацех лаьца КПСС ЦК-ас баьча соцам тІа белгалдоахар, лохера хьал цига критике эсала дегІаяхха хилар, балха тІа кхоачамбоацараш доллашехьа а, партийни комитетий пленумашка цар бюрошта, секретарашта, отделашта, ма-дарра аьлча, критика ца яь хилар. Ше ма-дарра ниита ала доагІа из КПСС Старопромысловски райкома гІулакхех а.

Шийн гІулакхех лаьца районерча коммунисташка каст-каста хоам баьбац КПСС райкомо. КІезига уйла яьй комсомольски, профсоюзни болхлой собранешка, хадданза болх беча производственни совещанешка критикен самокритикен дегІайоалаяра. Цул совгІа, уж ерригa мероприятеш даг-дага дехача хана мара яц. Масала, Устава тІа оттаяь ханаш телха а еш гулъю партийни собранеши партбюро заседанеши Старогрозненски автотранспортни конторе ХьалхагІе кийч ца а еш, катехе гулъю уж, цига дакъа лоаца коммунисташ геттара кІезига хул.

Парте райкома членаш, секретараш, отделий заведующеш кІезига хул юххьанцарча парторганизацешка, дакъа лоацаш килац моттигашка партсобранеш кийчъечеи чакхйоахачеи.

КПСС горкома бюрос парте райкомаш декхарийла яьй белгалдаькха кхоачамбоацараш дІадаха, критикен самокритикен ма-могга дегІакхувлара хьакъехьа Уставо дІадехараши КПСС XXIV съездо яь решенеши кхоачашъелга Іалащде.

Укх тІехьарча хана райкомон а секретараша — нн. Магомадова, Мухортовас, Коновалова а даь дарr доацар ду КПСС горкома бюро рекомендацеш кхоачашъяра. Тамбовски областной партийни организацех КПСС ЦК-ас баьча соцамо дІадехарашка хьежжа эргабоаккхаш латт критикен самокритикен чІоагІъяра беш бола беррига болх. ЙоагІаш йола мероприятеш кийч а яь, бюро чІоагІъяьй райкомо. ГрафикагІа ух юххьанцарча партоорганизацешка, цу тІа дІаяхбаьб райкома аппаратера беррига бехктокхаме болхлой, цун бюро членаш, опыти хьинари долаш бола райкома членаш. Комсомольски документаш хувцача юкъагІа комсомольски организацей белгаларча группана тІачІоагІбаьб райкома болхлой. Шоашта тІадилла из гІулакх хІараме кхоачашдавах йолча отчеташка лаьургІ хІара кІоркІиранна хулча райкома аппарата совещанешка. ДІаяхача районни отчетно-хоржамий партконференце яь решенеш а собранеш йолчеи партдокументаш хувцачеи хана коммунисташа яь критически замечанеш а юххьанцарча парторганизацешка кхоачашъяра лелаяма лаьца хоамаш ду райкома секретарашеи бюро членашеи, отделий заведующешеи.

КПСС горкома отделаш парте районни комитета новкъостал ду КПСС горкома бюрос баь соцам а критикен самокритикен чІоагІъяра райкомо кийчъяь мероприятеш а кхоачашъелга вІаштІехьдаккхара.

Парте горкоме данза дарг мел доацар ду аппарата балха стиль дІахо эргайоахаш тоаяра, къаьстта а хьадла, корта болаш йола решенеш тІешъяра, кхоачамбоацараш хилара бахьаний анализ яра, бокъонца хила ма-йоагІара йола критика цаона елга вІаштІехьдаккхара. ХІанз, моллагІа дош дувцача а бюрошеи пленумашеи тІаийдеча документашка а цІераш йоах гІулакх бокъонца кхоачашдергдарий кхоачамбоацараш нийсделийтара бехке барийн.

Масал а лаьрхІа боалабергба аз «1975 шера хьалхарча квартале города предприятеша социалистически декхараш кхоачашдора лелама хьакъехьа» КПСС горкома бюрос горисполкомой цхьана баь соцам. Къахьегама овсарле лакхъяра хьалхарча квартала план кхоачашъяьй 10 предприятей гІишлошъяра управлене гІишлош еча 33 организацей. ТІаийцача соцам тІа белгалдаьхад уж тІехьайисара бахьанаш, цІенхаштта бехк баьккхаб хІара кулгалхочок, къаьстта а «Терек» яхача фирма генеральни директорах нов. Арсенюках, Грозненски ремонтно-механически завода директорах нов. Галичах, электромеханически завода директорах нов. Юрковх, гІишлошъяра управлене начальникаx нов. Сперанскех.

Е а йоагІаш Іоттер яьй «Красный молот» яхача завода директора нов. Веденкова, №№ 1 а 2 а йолча гІишлой материалий комбинатий директорашта нн. Бурыгинан Чичукан, ВОС дешара-производственни предприяте начальника нов. Межидовна, столярни хІамаш ечa завода директора нов. Самбиеваджиевна «Халкъа эша товараш дукхагІа хьадаран цар дикал тоаяран тІаерзаяь парте правительстваи директиваш кхоачашъяра лоаттабу тІахьожам чІоагІбара даькерча городской партийни организаце декхарех» лаьца яь КПСС горкома IV пленума решенеш во кхоачашъеш хиларах.

Соцам тІа ниттa белгалдаьккхад промышленноста дешашка хьожаш болча КПСС райкомий секретараша нн. Инуркаева, Батаева, Героева, Коновалова, цу лоархІамеча балха хьалхара доагІар на кхоачашбе безарашкара хІана а кІезига хьадехаш хилар.

Кхетадеш да, йоагІаш хІараненеи еш йолча цу тайпарча критико дика воздействи ергйолга, шоашка дІасинача балха участкашта хьалхара беррига кулгалхой бехктокхам лакхбергболга.

АргІаварча отчеташтеи хоржамаштеи, КПСС XXV съезда яха ма йоаггІара цакъаяха кийчлуш я городской партийни организаци. Критикен самокритикен дегІайоалаяро йиш хулийтаргья пятилетка тІехьарча шерeи бІаррчача пятилеткаи планаш ханал хьалха кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсаме хІара коммуниста, беррига къахьегамхой хьинар айде.

В. ЛАВРИНЕНКО,
КПСС Грозненски горкома организационни отдела заведующе заместитель.

МАШАРА ПРОГРАММЕИ БЛОКЕХ ДІА ЦА КХЕТАРА ПОЛИТИКЕИ

КПСС XXIV съездо машара Программа хьаоттаяьча хана денз диъ шу совгІа даьннад. ХІанзле а ала йиш йолаш да, практике из чакхъяккхара гІулакха доккхий хІамаш кагарІдаьннад, дунен халкъашта юкъера хІанзара гІулакхаш дегІадахкара цо чІоагІа гІойле ю аьнна. ХІаьта Советски Союзон социалистически содружества кхыча мехкашеи чакхдоах конфронтацегара кхоккам кІаьдбаргахьа, дунен халкъашта юкъерча гІулакхий система тайп-тайпара общественни строяш йола паччахьалкхенаш машаре яхара принципий ларда тІа йоаккхаш хувцаргахьа хІанз дунен тІа тохаш латта гола кхы а чІоагІъе йиш хулийташ дола керд-керда гІулакхаш. Цу гІулакха къаьстта лоархІаме да социалистически содружества мехкашеи блокех дІа ца кхетара политика лелаеча паччахьалкхенашеи цхьана леладу гІулакхаш.

Ма-дарра аьлча, блокех дІа ца кхийттача мехкаша а къоабалъю машара Программа ерригa положенеш. Из доагІа хьадеш латта герзаш соцадара чакхдоахача гІулакхашта а, Европе коллективни кхерамзле Іалашъяра а, паччахьалкхенашта юкъе вІаши гІойле йолча тайпара цхьана леладу гІулакхаш дегІадоаладара а. ХІаьта, бакъдар аьлча, блокех дІа ца кхийттача паччахьалкхенашта чІоагІа хьашт долаш гІулакх да Къулба-Малхбоален Азерен Гаргарча Малхбоалерен тІема кхуврчаш дІадахаре колониализми расизми цІенъяь дІаяккхара хьакъехьара ООН решенеш кхоачашъяр санна йола машара программа пункташ чакхъяхар.

Машара Программа положенешца нийса йоагІаш я колониализмана дуьхьала, къоча паччахьалкхенаш империалистически тІема блокашта юкъеяхьа гІертара дуьхьала лоаттабеча къовсама ларда тІа хьахиннача дІа ца кхетара политика принципаш шоаш. Паччахьалкхенашта юкъе леладеча гІулакххашка низ юкъе ца баккхар, дерригача мехкийн халкъийн бокъонаш цхьатара хилар, чурча гІулахашта юкъе ца гІертар, машаре дахар — цу хьисапаш тІа а дегІа дунен халкъашта юкъера гІулакхаш эргадахара тІехьа латт социалистически блокех дІа ца кхийттен паччахьалкхенаш а.

Факташа бакъду цхьаькка а: конфронтацегара кхоккам кІаьдбарга доьларо боккха пайда лу деррига мехкаштеи халкъаштеи. Дукха ха йоацаш колониализмах мукъадаьнначеи блокех дІа ца кхийттача паччахьалкхенех дукхагІдараш долчеи мехкий хьашташа ма-яххара да из. Кохкам кІаьдбаро, Къулба-Малхбоален Азера тІема кхуврч дІабаккхаро тІа-тІа дукхагІа дика воздействи ю азиатски континентерча меттел, дунен кхыча районашкарча а хьала.

Иштта ховш да, израильски экспансионисташеи уж хьаллоаттабераши шоай ма хулла духьале ешшехьа а, 1973 шера декабре эггара хьалхара практически гІа баьккхар Гаргарча Малхбоалера кхераме дов политически наькъаца къоастадаргахьа — гулйир Женевски машара конференци. Цун болх сахагІа юха дІаболабелга дІадех тахан машар безача деррига низаша.

Цхьаькха цхьа масал. Къулбехьен Азерча кхаь паччахьалкхено — Инде Пакистано, Бангладешо, — 1971 шерарча тІемо тІакхоачаяь йоккхий халонаш дІа а йоахаш, шоашта юкъе барт хургбола гІулакхаш чакхдоах. Индеи Пакистанои Симлен Делен яь соглашенеш гІана тІехьа гІа боаккхаш кхоачашъеш я. Индийско-пакистански доазон шинна а оагІорахьарча миллионаш болча нахага йиш хилар дукхагІча кхерамаленга догдаха. хІана аьлча субконтинентера политически хьал цига дахача халкъаша маьоша къахьегара аьттув дукхагІа хургболча тайпара нийсдеш да. Цу гІулакха бокххача лоархІаме я Пакистанои Бангладешои шоайла вІаши даькъала яьчул тІехьагІа дика дегІаухаш йоагІа цу шин паччахьалкхен кулгалхошта юкъера контакташ а.

Событеш цу тайпара дегІаахаро доккха новкъостал ду блокех дІа ца кхийттача паччахьалкхенашта шоашта юкъерча гІулакххашка а дикача лоалахой, вІаши гІойле йолча тайпара цхьана гІулакххаш леладара принципаш тІа-тІа шерага юкъекхахьяра. Из а яц хийраяьнна процесс. Айхха юкъзенна я из машара Программа кхоачашъеш хиларах хьахиннача лоархІамегІарча хІамаех цаІ лоархІлуш дола дунен халкъашта юкъера политически хьал масс метте унахцІена хилийтара. Советски Союзо, социалистически содружества вокх мехкаша деррагІа чакхйоах къонача шоай мукъагІарча паччахьалкхенашта новкъостал даран цар оагІув хьаллацаран тІаерзаяь политика. ДоттагІален цхьана леладеча гІулакххийн хьакъехьа Советски Союзо Индеца, Египтаца, Иракаца, Сомалеца яь договораш; социалистически блокех дІа ца кхийттачен мехкашта юкъе экономикан цхьана леладеча гІулакххий кхычен довкъошка яь дукха соглашенеш — цу дерригача хІамаша аьттув бола хьалаш хулийт дунен халкъашта юкъе леладеча гІулакхий система, дерригача халкъий хьашташка хьежжа, эргаяьккхара, дегІаухача мехкий дунен халкъашта юкъерча аренера позицеш чІоагІъю.

Блокех дІакхетанза долча мехкий беррига цІенача дегтІарча доттагІашта чІоагІа дикахет цу паччахьалкхенаша укх тІехьарча хана массане а юкъара машар чІоагІбара, дунен халкъашта юкъе цхьатарарча бокъонегІа леладу гІулакхаш дегІадоаладара тІаерзаяь дукха инициативаш кхайкаяь хилар. Ишта я, масала, Индийски океанах машара зона яра идеен блокех дІа ца кхетара принципашка хьежжа Къулба-Малхбоален Азен маьошъяра хьакъехьара АСЕАН-е дакъа лоацача мехкий предложени. Блокех дІа ца кхийттача мехкаша тІа-тІа чІоагІагІа хьаллоаш Азе коллективни кхерамзлен система хьаярах йола советски инициатива.

Массане а юкъара машар чІоагІбара юкъе блокех дІа ца кхийттача мехкаша лоацача даькъа лоархІам къаьстта боккхагІа хул хІанзарча хьалашка, эггара агрессивнегІеи реакционнегІеи дола империализма низаш дунен халкъашта юкъе кхоккам кІаьдбара процессана новкъарле е гІертача хана. Цу тайпара политика дукхагІа а кхераме я империализма дукъ тІера кхессача деррига мехкийн халкъийн «доттагІий» да шоаш яхаш бола пекински кулгалхой цунна каст-каста тІехьабуьлаш хиларах. Ховш да, масала, империалистически тІема низаш Азеи Африкан тайп-тайпарча районашка лоаттадара шоаш тІехьа хилар маоисташа цхьа санна дукхаза хьаьхьа хилар. Диего-Гарсия йоккха тІема база хьалъяра планаш уж ейист ца хиларца раьза а болаш» оттаяь хилар (хІанзчул шу хьалхагІа «Ньюсвик» яхача журнало баьча хоамагІа). СЕАТО-ц СЕНТО-н санна йола империализмах яьнна блокаш чІоагІъяра уж тІехьа хилар. «Вашингтон пост» яхача газето деча тешалагІа, китайски кулгалхоша хІанз гуччахьа хьакхайкаду, блокех дІакхетанза долча Азерча мехкий хьакъехьа кхы а «кІомагІа бода викъ» лелабелга шоашта дезаш хилар.

Цул совгІа, къамий къонача паччахьалкхенашка, прогрессивни эргалонаш яра новкъарле е гІерт маоисташ. Цар теоретически постулаташта юкъе моттиг яц капиталистически боацача наькъагІа дегІаахара, дегІаухача мехкаша социалистически никъ харжара. Цу мехкашка цар хьаллоац эггара реакционнегІа зараштка кхачалца дола аьттехьарен консервативнии низаш. Цунна дувзаденна, дагадоххийта мегаргда Пакистане ехача тІема режимах пекински кулгалхой дегаоийла еш хинна хилар. Чиле дикагІболча къонгий цІий Іодахийтаоца шийн кулаш бІехдаьча фашисташка йолча тІема хунтаца маоистий айхха контакташ хилар.

Цул совгІа, хабарагІа дегІахача мехкий «цхьоагІо» хилара тІехьа да шоаш яхаш болча китайски кулгалхоша, ма-дарра аьлча, царна юкъе масс оагІорахьара маоистагІал дехк, сепаратистски тенденцеш михьарйоах. Из шоай опытагІа холеннал Индостана, Бирма, укх тІеххьарча хана пекински кулгалхоша неоколонизатораши ца цхьана Кабинда анклавера правосепаратистски болам хьаллоацача, Ангола санча болча Китайна гаьнарча мехкаа халкъашта. Блокех дІа ца кхийттача мехкий овлангарча хьашташта, блокех дІа ца кхетара политика маІана шайна духьала цаи машар чІоагІбара тІадерзадаь цар хьетача моллагІча къина хадданза новкъарле е Пекин гІертар?

Халеи чоалханен ба дунен халкъашта юкъера политически хьал унахцІена хилийтар духьа, кхоккам кІаьдбар духьа лоаттабу къовсам. Вешта, кхоккам кІаьдбара процесс эгтен шаьрен хургья яьнна хетаеш цхьаккха а вацар. ХІаьта Советски Союза, социалистически содружества вокх мехкашта а санна, массаза а хийттал, хІанз а хет машара Программо кхоачашдергдаьрхІараш кхоачашдаь талалехь хІанз а дукха духьаленаш дІаяхьа езаргьа яьнна. ХІаьта уж духьаленаш цхьаннена тІехьа шоллагІъяро йолаш вІайоахаш а я. Дунен тІа унахцІена политически хьал оттадара юкъе шоашкахьара дакъа лоаи блокех дІа ца кхийттача мехкаша а шеко яц. социалистически блокех дІа ца кхийттачен мехкаша цхьана леладу гІулакхаш дІахо чІоагІдаро лаьттан тІа бокъонца чоагІен нийсхо йолеи машар Іалашбара гІулакха керда, кхы а доккхагІа хІамаш дергхиларах.

Дмитрий ВОЛЬСКИЙ.
(АПН).

ЯЛАТ ЧУЭЦА КИЙЧБЕННАБ

Наурски районан «Красное знамя» яхача колхозан механизаторийша комбайнаш, косилкаш, комбайнашта тӀехьара чу дӀадоьккхаш хургӀола ерриге техника 1 июне тоалъ кхалагӀча дийнахьа болх бе кийча йолаш дӀаоттаяьй.

1975 шерара хьувкъам чуэца колхозан ерригача участкашка мел дика кийчо яьй хьожаш хиннача комиссе лакха мах бир механизатораша баьча балха.

Техника тоаеш хиннача механизатораштa юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг механизатора Страх Петр Кондратьевича яьккхар. Ший комбайн тоаяьчул тӀехьагӀа цо «Нива» яха комбайн вӀашагӀъеллар цо.

Комбайнаш, кхьйола техника хьувкъам чуэцара кийчъеш толамца къахьийгар механизатораша: Бондарев Владимира, Супрунов Ивана, Деменко Георге, Мистаев Моьхьмада, Кушнарев Николая. Царна дика болх барах ахчан премеш еннай.

КПСС ЦК партеген советски халкъаген даь Кхайкарал бӀарччача шера шоаш де дезача гӀулакхий программа сацца тӀа а ийца лакхе социалистически декхар тӀеийцад колхозхоша. План 550 тонн йолча пачхаьалкхенга укх шера 750 тонн ялат дохка дош деннад цар.

— Хьалхашка латта декхар кхоачашдара техника тоалъ яккхарал совгӀа кхы а дукха гӀулакхаш де деза. — йоах колхозан парткома секретара В. Бахтинова. — Чуэца ялат цӀен а деш, докъа а дош пачхаьалкхенна дӀадалара кийча хила еза хьатта, техникага бизза болх байтара мел эша механизатораш хила беза, цар къахьегам леррттӀа вӀаштӀехьбаккха беза. Балхацара цар моральний материальний безам совбаккхара йоакхо е еза.

Уж дешаш а ялат чуэцара де дезача дерригача балхех а дувцаш колхозхой собрани хилар. Цига белгалбаьккхар ялат чуэцача дакъа лоацаш хургволча хӀора саго бе безаш бола болх. Механизатораштa, шоферашта, кхыча болхлошта юкъе яьржача яхьа итог хӀара дийнахьа е лаьрхӀар. Хьалхара моттиг яьккхача сага карара-кара лу цӀе вымпели ахчан премии лургйолаш оттадир. Ахчан премеш тела лаьрхӀар хӀара дийнахьа балха нормаш тӀехкхоачашъеш къахьегача наха. Кхай тӀара хьатта ялат дӀакхухьа машинаш леларгйола наькъаш, цу наькъий малагӀча моттигашка колхозан халкъа тӀахьожама комитета посташ латтаргьа белгалдаьккхар.

Ялат чуэцара дика кийчо яьй хьатта болхлоша а. Дерригa таразаш тоадаь, мукъ мел ниьса оз хьежа да, тоаль яьнай ялат докъаду, цӀенду хьаттара ерригa агрегаташ. Ялата зе деча садоахкача хӀамашта духьала дизинфекци яь, дика цӀсвъяь латт складаш.

Ялат чуэцара балхаш комплексагӀа де дерхӀ колхозхоша. Комбайн кхай тӀара дӀайоалдаше а сиха ча гул а даь лаьтта аьха а аьха доакъара культураш дӀаюергья.

— Пачхаьалкхенга ялат дохкара нийслагӀча пятилетка план соаха кхоачашйир тха колхозан кхаш леладераша. Из толам баккхарах доккха совгӀат — КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦӀе байракх елар колхоза, — йоах цуи правлене председатела Чочаев Моьхьмада. — Шеко яц са ялат чуэцилга укх шера а толамца чакхдоаккхаргхьларах.

М. ХАМАТХАНОВ.

КАГИРХОЙ ДИКА ГӀУЛАКХХАШ

Бехктокхаме я хӀанз ялаташ леладераштa хьалхашка латта ха: латта кийчдарга, дика фу дӀадерга, подкормка ярга, хий дилларга хьежжа хургья чуэцача ялата дикал а дукхал а.

«Путь к коммунизму» яхача колхоза кхашка бодача новкъа кхийтар тхох цу колхоза комсомола комитета секретарь Шипелина Валентина.

— Тахан шин бригаде хила кхийнад са. ХӀанз кхоалагӀча фермерча йиӀигашта ВЛКСМ уставаш дӀадакъа деза. — аьлар цо.

Хьеганза Ӏелаш вахаре ший моттиг кораьча цу сагах. Дукха ха яц школе деша ягӀача хана Валя когаш берзан кхашкарча дом тӀабижача наькъашка гӀолла удаш лиййна. ХӀьта хӀанз дукха ха йоашаш тӀехника Серноводски ютбоахама техникума агрономически отделени яьккхай цо.

ХӀанз комсомольски документаш хувцача хана алсамбаьинаб секретара болх. 1976 шера хувцаргда «Путь к коммунизму» колхоза организаце комсомольски документаш. Цу гӀулакха хӀанале а боккха болх баьб комсомола комитето. Уж документаш хувцаш кийчлуш дисциплина чӀоагӀъярен болхлойн колхозхойн къона гӀардна яха цӀи яккхарен деца чӀоагӀа уйла ю комсомольцашта.

ЦӀьаккха висавац комсомольски поручени йоацаш. «Хьалхарча мугӀаре хилар — комсомольски сийлен гӀулакх» — цу девизагӀа болх беш ба хӀанз «Путь к коммунизму» колхоза комсомольцаш.

Хьалхарча мугӀаре латтарех хоза а хеташ дувц комсомола комитета секретара Шипелина Валентинас. Масала, аргда вай бархӀалагӀча тракторни бригада трактористах Яковенко Викторах. Ший новкъостаца Н. Маринечевца кхашка хий дуллаш ва из. Деннен бийсанен болх беш я комсомольско-кагирхой экипаж. ХӀара денна тӀехкхоачашъю цар хий диллара заданеш. Правлене кор гургаолча хьалтеха доахк колхозхой социалистически декхараш. Укхаза да дикагӀболча механизаторий, колхозхой портреташ а. Цу къахьегама ветеранашта юкхе хьалтеха доалл № 8 йолча бригаде дикагӀвола механизатор аьнна, белгалваьккхача комсомольца Алехин Ивана сурт а. Гурахьа дӀадийна кӀан мукхи тӀаболча кхашка хӀанз хий дехкаш ва иов. Алехин. Пятилетка шоай заданеш кхоачаш а яь хӀанз КПСС XXV съезда къахьегама совгӀаташ кийчдеш ва Яковенко Виктора Алехин Ивани.

А. СИНЧИНОВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома секретарь.

Денна дош кхоачашдаьд

Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода рационализатораша пятилетка дӀайолаелча лена шерра социалистически яхь а йоарлжаяь хьинаре къахьийгад пхе шера тӀаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара. Цар мел тела рационализаторски предложенеш тӀеерзаяь яр дӀахо а Ӏилма-техническа прогресс елга сихдара, къахьегама овсарлен арахецача продукце дикали лаккхъяра, болхлой къахьегама хьалаш тоадара.

Пятилетка дӀайолалича хана заводе рационализатораша социалистически декхараш тӀайи. Цар производствана юкъейихьача рационализаторска предложенейи изобретенейи чотах пачхаьалкхена пхе шера 890 эзар сом пайда бе. Цу кана денз творчески къахьегамаша тӀагӀертта къовсам лоаттабаьб арахеца наделаш эргайоахаш тоаяра, технологически процессаш эргаяхара, къахьегама, материальни, финансови ресурсаш кхоара.

РСФСР-ен, Нохч-ГӀалгӀай АССР-ен Лакхехьарча Советашка, моттигерча Советашка хоржамаш хулача деношка пхе шера тӀаийца социалистически декхараш толамца кховчаш. Даьд завода рационализаторашен изобретателашен. Дийшеган пхе беттен цар производствана юкъейихьача рационализаторски предложенешен изобретенешен 890 эзар сом пайда баьб.

НийслагӀча пятилетка фонда юкъе эгара дукхагӀа дакъа дихьад болати чоин лоаладеча цехий, аьшка пхьарий цеха, мехкдаьтта аппаратурнин теплосиловойн цехий, № 12 йолча цеха творчески къахьегача коллективаша.

ДикагӀболча завода рационализаторех лоархӀаш ба И. М. Волов, Л. И. Машай, А. Г. Сычев, кхыбараш. Царех хӀаране кийч а яь производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеша пачхаьалкхенна 12—13 эзар сом пайда баьб. Башха дика толам баьккхар устьеви оборудоване группа кулгалхочо, рационализатора В. Г. Шульгас. Цо еннача духхьала цхьан предложене шера пачхаьалкхенна 18200 сом пайда бир. ХӀаьта иов. Пейсахова пятилетка шерашка еннача предложенеша 22200 сом пайда баьб. Уж санна болча башха дикача рационализаторий кхы дукхахчар а цӀераш яха йиш я. Б. Ф. Шемякина, И. Н. Емельянова юкъе болча творчески бригадас предложени елар завода отопительни система хувцара. Цо пачхаьалкхенна 42 эзар сом пайда бу.

КПСС XXV съезда сийна ерш чакхдалалехьа пачхаьалкхенна бӀаь эзар сом пайда бергбола рационализаторски предложенеш кийч а яь производствана юкъеяхьа дош деннад завода рационализаторша. Из хӀанз дика кхоачашдеш да.

В. ЛОБАНОВ,
«Красный молот» завода рационализацен изобретательстван бюро начальник.

Къаьстта дика къахьег пятилетка тӀеххьарча шера Грозневски «Индпошива» фабрика кхоалагӀча ателье хӀамаш тегараша. Цхьа бутт дӀабахийтабаь цар пачхаьалкхен плани тӀаийна социалистически декхараш дикка тӀеххоачаш ца дош. Цудухьа фабрика ерригача цехашта юкъе яьржача социалистически яхье нахалдаш хьалха а латташ фабрика карара-кара тола ЦӀе байракх лелаеш хьейоагӀа № 1 йолча ателье коллектив. Пхе бетта хьан хачал кӀира хьалха кхоачаш а еш, заданел совгӀа цо кхоачашдаьд бӀаьш заказаш. Из да хӀамаш тегараша шоай дезача цӀейна кийчдаь къахьегама совгӀат.

Уж толамаш доахача дизза дакъа лаьцад хӀамаш тегарий бригада бригадира Токарева Валентина Степановнас, барзкъаш доахача Цурова Ӏумарий Дибас, мастера Салимова Зинас. Цар кхоачашду заказаш дикен тӀехдикен мара хилац. Цудухьа ателье предложене книжка тӀа царна баркал яхаш дукха йоазош даьд заказчикаша. Хозен тӀадийхача товши барзкъа тегарал совгӀа овсарскъа а хьег цар. Цхьаккха смена дӀаяхийтац цар юкъера лаьрхӀача шоай смени цормаш 120—125 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аьттехьа) заказах хьадеш латтача барзкъага хьожаш ба барзкъаш доахар Д. Цурова, мастер З. Салимова, бригадир В. Токарева.

И. ПЛИЕВА сурт.

РЕФЕРЕНДУМА МАХ

«Юкъарча рынкана» юкъе Англе дӀахо дакъа лацарца дувзаденна цун исторе чухь эггара хьалха яьча референдумах хьахиннача английски йоккхача капиталага йиш хилийтай цу гӀаддайнача экономически группировках мохк кхы а чӀоагӀагӀа тасса. Ший тарлуш дола материальнии пропагандистскии низаш тӀадаккхийтад йоккхача бизнеса шийна хеттача тайпара голосовани чакхъяккхара.

Филантропически уйла йолаши «къам кӀалхардаккхар» духьеш деш хӀама дацер ва. Шоай духьа мара, кхы цхьанне а духьа цӀаккха а цхьаккха а хӀама даьлац монополеша. ХӀаьта Европейски экономически сообществана (ЕЭС) юкъе дакъа лоацаш Англи хилара хӀанз царна керда, «закон а даь» дӀаоттаяь торо лу болхлой болама массе тайпара низ тӀалоаттабе: забастовкаш ярах компанеша заказаш ЕЭС-а кхыча предприятешка а кхухьаш, хьабе болх боццараш кхы а дукхагӀа хилийтара кхерам тӀатувсаргара английски профсоюзашa яьхача бокъонашта доазув оттадеш йола «Юкъарча рынка» массе тайпара правилаш юкъекххаьрга кхаччалца.

Референдумаца чӀоагӀдаь долча «Юкъарча рынкел» дакъа лацаро мехкарча политически процессашта тӀахьожам чӀоагӀагӀа лоаттабе шоашка йиш хулийтарга додоахийла а дукхагӀа хиннай монополей. «ЕЭС-а правилаша» хӀанз бехказа доахаргда къахьегамхошта социальни гӀойленаш яла ца тигар, кхыметтел шоаш, масала, дукха ха йоацаш хоржамашта хьалхара кампанеш йолча хана лейбористаша чакхдоахаргда аьнна дош денна хиина гӀулакхаш а чакх ца даьхар. Йоккхача бизнеса геттара дика мегаш да, ЕЭС-а положенеша цунна юкъе дакъа лоацача мехкий частни предприятештен къаман экономика сектораштен национализаци яра бокъонашта сов чӀоагӀа доазонаш уттадар.

«Юкъарча рынке» дакъа лацар гӀойле йолаш да эггара хьалхарча аргӀанна арахьара экономически экспанси шератӀа хилар лоаш йолча йоккхийча компанешта. Из гӀойле йолаш да шеръеннача экономически группировке таръяла аттагӀа долча, тӀех пайдаш лар духьа болхлой низах спекуляци ен из сов дукха Ӏоабен аттагӀа долча дунен халкъашта юкъерча монополешта. Йоккха бизнес руакъа ца кходеш а шантажи демагогии дегаза ца хеташ а хиннаяц ала йиш йолаш да, общественни мненена влияния яр духьа.

ХӀаьта английски болхлочоа кхы а дукхагӀа ца дунен халкъашта юкъерча корпорацей мукъагӀа вахара, хӀаьта английски лавочникаштен кагийча предпринимателаштен — шоай гӀулакхах бохара тоэо дукхагӀа хилара маӀац долаш я «Юкъара рынок».

ХӀаьта цу хьалашка фу мах хиннаб «паргӀатача хьалашка паргӀатта хоржам бе» лийрхӀача референдума?

Англе прогрессивни низашта ховш дар, мохк консерватораша «Юкъарча рынкана» юкъезвачули цунна юкъе ши шу даьккхачул тӀехьагӀа референдум яр цун лейбористски гӀончий юхь кӀалхарьяккха гӀортар мара кхы хӀама доацилга. Лейбористски парте аьттехьара ткъам массаза а хиннаб Англе ЕЭС-а юкъе дакъа лацара тӀехьа, хӀаьта референдум вӀалла хуле е тамаш йолаш яр, нагахьа санна кхы а политическии материальнии хьисапагӀа шоаш профсоюзни болаьица бувза лейбористий дийзадецаре.

Хоржамашта хьалхарча шоай программа тӀа лейбористски парте кулгалхоша английски къахьегамхошта дош лора сообществера Англе членства хьалаш экономическии политическии из ший мукъагӀа лоаттае йиш хургйолаш «хоадамболлаш» хувцаргда шоаш яхаш. Цхьабакъда шоаш Ӏаьдаля керте эттачул тӀехьагӀа, лейбористски кулгалхоша, ма-дарра аьлча, кхы тӀа а чӀоагӀдир мохк ЕЭС-а юкъебахар. Укх шера март бетта ЕЭС-агара «аьхан» английски общественноста «котало» санна хьалхашка енеи гӀойленаш доаламбоацаш а эггара хьалха «ЕЭС-а тӀехьа» голосовани елга англичанашта «цӀенача дег тӀара» могаде лаьрхӀа а яр.

Лейбористий кулгалхой барт ийгӀаб. Массехк министра хьакхайкадаьд, яьха гӀойленаш йиш хана парте хоржамашта хьалха деннача дешара лийрхӀарех эггара кӀезигагӀа ярол эсалагӀа хилар. Цар белгалдоахар, Англи «Юкъарча рынкана» юкъейкарах хьахинна экономически хӀамеш вӀалла аьттув боацаш хилар. ЕЭС-е дакъа лацара тӀехьа «хӀаа» алга англичанашта мога а деш, правительствера «Юкъарча рынкагахьа» бараш духьал баьинаб апрель бутт бовш хиннача къаьстача конференце Англи «Юкъарча рынкана» юкъера хьаалара тӀахьехам баь резолюци тӀаийцача шоай парте доӀама. «Аьсала» лейбористаш а иштта духьалбаьлар «кердаьхьа» уловеш а тӀа ца ийнача. Англи ЕЭС-а юкъе хилар ца дезача, консерватораштен либералаштен барта яхача профсоюзашта хетача а.

Референдум яле хьалххагӀа, «торо ца хилдарах» бехказа боалаш санна, аьттехьарча лейбористаша либералашца, хӀаьта а консерваторашца-м хӀаьта а ма барий уж. британски промышленноста Конфедерацеца цхьана кӀирьяь хьалхайоахар тезис: нагахьа санна Англи ЕЭС-а юкъера араьяьлча, из цӀаккха а метта йоагӀаргйоаца экономическии политическии халонаш тӀакхоачаергьяр цунна яхаш. «Улица тӀарча сага» гучахьа кхерам тӀатувсар, нийса хоржам бара цхьаккха тайна торо хилийтацар цунга. Ерригa а хӀана яц аьнна яр «Юкъарча рынкана» тӀехьа лаьттача йоккхача прессо а, парламента члена Нил Мартена яхачох, «хьоа була операци» йолаяьй. Йоккхийча английски фирмаша чот йоацаш дукха ахча дӀахийцар «Юкъарча рынкана» тӀехьарча кампанена.

Ишта ба референдума мах. ХӀаьта ЕЭС-а юкъе шин шера дакъа лацара мах ца хьоахабе гӀийтар монополей пропаганда. Цу юкъа Англена наькъа санна телхар сообщества мехкашцарча торговле баланс. Цу гӀаддайнача экономически группировкана юкъе дакъа лацарах 500 эзар хӀана яц аьнна йолча балха моттигех баьинаб англичанаш. Дайвадай-мехкарча финансистаца къаман экономикага капитал дукхагӀа дӀаахийтарга даьха дог. Кхыча бесса — ЕЭС-а юкъерча кхыча мехкашка ахча дӀаахийтар аттагӀа хиннад царна шоай мехка экономика эцам а беш. ЕЭС-а юртбоахама политиках дӀакхетар бахьан долаш Англе продовольстве мах цхьа шера 40 процент лакхбелар.

Шоай массазара аьлдиташ шоай пропагандага ца дувцийтара монополеша лийрхӀар сов чӀоагӀа дар. Консерваторий цхьабола лидераш «Юкъарча рынкана» духьала голосовани яра деча тӀахьехамашта тӀехьашка «дунен халкъашта юкъерча коммунизмо къайлагӀа вӀашагӀбелла барт» ба яха болабелар.

Цу тайпара, ЕЭС-ера Англи ший кӀоаргача проблемашцен дукхача шерашка дӀа ца доалача «английски лазара» ерригача балгалонашцен цхьана я. «Юкъарча рынкерча» кхыча мехкашка а Англерчул кӀезигагӀа дац инфляце, хьабе болх ца хилара, экономика лаьгӀъялара, маьхаш сихха ӀотӀадетталара лазараш. Цхьабакъда дарба де молха цхьанаккхьара а кораяьяц.

Дмитрий АРДАМАТСКИЙ.
АПН комментатор.

«ХАЛАХЕТАРАШТА ЮКЪЕ ХАЛАХЕТАР»

Дебаташ еш дуккха ха яьначул тӀехьагӀа, шу тарга ха хьалхагӀа «мехкдаьтта халахетар» оалаш дар таккара вӀашагӀъеллача итальянски парламента къаьсттача комиссе болх бе лаьрхӀад хьалха промышленноста министра М. Ферренен цун эггара кхоачагӀа болча болхлоех цхьаненен. Бахьан — частни мехкдаьтта компанешта тоъал йоккхий гӀойленаш телаш хиина цхьайолча министерствашка доккхийча гӀулакхаш тӀара нах «коррупци лелаe гӀортар».

Цхьайола событеш дагайохийтаргья вай. 1973 шу чакхдолаш — 1974 шу долалуш Итале цӀезиг-кӀезига эшалуш эшадала доладелар коача доагор, мехкдаьтта продуктай маьхаш лаккхдир, химически предприятешкара болхлой дӀабаха болабир. Цу тайпара гӀулакхаш экономически кризисо, хӀаьта долче, доазол дехьара лоаттаду мехкдаьтта кӀезигдаро дайташ да йоахар мехкдаьтта чакхдоахача заводий дьша. Цхьабакъда, цхьайолча городашка экономически зуламаш таххара къаьстта вӀашагӀъеллача, полице вийкалаш мехкдаьтта лоатталеча моттигашка чухьежачул тӀехьагӀа, царна гучаьлар цига латта Ӏалаьмате дукха мехкдаьтта продукташ.

Цу юкъа газеташ тӀа хабараш арадаьлар Генуе хиннача мехкдаьтта промышленникий къайлагӀарча совещане хьакъехьа. Цига решени яьй мехкдаьтта запасий хьакъехьара сводкаш уттаеш хиина пачхаьалкхен гӀулакхаш тӀара нах эца аьнна. Из совещани хиина массехк ди даьинача гӀолла Генуя генеральни прокурор Коко, газеташа яздаьчох, къаьстта самолет а лаьца, сиха Риме вахав (самолет бокъо йоацаш лаьца хиларад совгӀа, цо бихьача наькъага ах миллион гаргга лир дахад пачхаьалкхен). Прокурор сиха вар — «мехкдаьтта халахетарах» дола дош парламенте кхача тарлуш дар, — цхьабакъда тӀехьависав. Следстве документаш римски прокуратуре дӀачудала кхийдад генуэзски следователий Марио Альмеригхен Андриано Сансен. «Панорама» яхача журнало къайлагӀа цун доагӀаш белгал ма-даккхара, ешоай керда прокурор дешаш хьедалийтара тӀера волга» а ховш.

Сихвала бахьанаш долаш вар Генуера прокурор: 1973 шера 15 декабре Марио Альмериги керте а волаш йола полицейской отряд Генуера гаьна йоацаш ягӀача мехкдаьтта промышленникех цхьанне Рикардо Гарроне яхачун вилле чухьежай. Циггача, безача маьха долча Возрождене замалахьарча картинана тӀехьашкара корадаьд синьор Гарроне цхьаболча партийни бонзаштен правительственни чиновникаштен масса тайпара «совгӀаташ» (ма-дарра аьлча кхааш) телара камаьрша хиина хилара теша деш дола письмош, чекаш, квитанцеш, распискаш. Белгалдаьинад кхыча хьакимашта а тӀавуташ дола тай.

Иштта следствена кӀал ниьсбеннаб «Ӏаьржача дошо пачхаьаш» Монти, Ровелли, Моратти, хӀаьта иштта Итальянски мехкдаьтта промышленникий союза президент Альбонетти а. Следствена кӀал ниьсбеннараш цхьа ха яьлча шовзткъе итт сагага дӀакхаьчаб. Царна юкъе хиннав, масала, «Эссо стандард итальяна» яхача компанена керте лаьтта, хьалха Итальянски мехкдаьтта промышленникий союза президент хинна Винченцо Кадзанига. «Эггара чӀоагӀагӀча тайпара коррупци леладарах» бехке ваьв из «Тайм» яхача американски журнало яздаьд. Кадзанигас «боккхагӀболча политикашта ши миллион гаргга доллар дӀадийкъад» аьнна. Цхьабакъда из лача аьттув баьинабац — доазол дехьа дӀавахав.

Следстве оттадаьчох, мехкдаьтта магнаташ гаьнна дӀахо хургдолчунга хьийжаб Ӏалаьмате доккхий кхааш а денна (20 миллион доллар за дувцар) шоашта болча пайданна «кийсъяйта» гӀийртаб уж Итале ерригa энергетически база дӀахо дехӀайоалаяра цӀанаш. Белгала аьлча, цар безам хиннаб атомни электростанцеш хьалъяра къаман программа чакхъяккхара новкъарле е а коачача доагораца болх бу электростанцеш дукхагӀа хургйола гӀулакх вӀаштӀехьдаккха а.

Цхьабакъда кхааштa тийнна ахча цул а дукхагӀа да. Полицейски досьена юкъе йоалл хӀаране 10 миллион лир а долаш йола 85 чек. «875 миллион лир кхаьчаз йиъ партега тепловой электростанцеш хьалъяра политика хьаллоацийтилга вӀаштӀехьдаккхара», — яздора «Корьере делла сера». ХӀаьта пайдаех лаьца аьлча, уж Ӏалаьмате доккхий да. «Аьттехьарча центра» правительства гӀулакхаш лийннача хана, 1972 шера июне денз 1973 шера июне кхаччалца парламенте къоабалъяьй кӀезигагӀа яьяле а итальянски мехкдаьтта магнаташка хӀара шера цӀабоагӀа пайда 600 миллиард лир кхы тӀа а алсамбаккха торо хилийта йола пхиъ правительственни декрет.

Предпринимателашта аьттув болаш дола законаш чакхдоахийташ хинна правительственни тӀувсаш а тӀехьадисадац. Дукха ахча чуихад партийни кассашка.

«Мехкдаьтта халахетар» хӀанз а тӀехьа тохкаш йолча итальянски парламента къаьсттача комиссена керда факташи тешалаши корадоагӀа партийнии правительственнии аппаратий чиновникашта юкъе коррупци лелаеш хиларах. «Халахетараштa юкъе а халахетар» кхы а доккхагӀа хулаш доагӀа, Ӏаьдалаш кхераденнад: хьанна хов, кхы а малагӀа хьакимаш гучабовла тарлу...

Коррупце ракови дестамо дуаш латт таханарча итальянски политически вахара дукха оагӀош. Мехка демократически низаша, эггара хьалха Итальянски компарте дӀадех тохкам бизза дӀачакхбоаккхилга «коррупцена моллагӀча боарме гучаювлаш из яле а чӀоагӀа бехк бе безаш хилар» белгал а доаккхаш.

П. ДИКТОВ.
(АПН).

ГДР предприятей профсоюзни организацешка лаьрххӀа хоржаш йола кхалнаьха комитеташ я. Цар новкъостал ду кхалнаха производственни болх, наьна, сесага, хозяйкай декхарашца бувзаш лелабе. 110 эзар совгӀа кхалсаг я иду комитетий балхаца дакъа доацаш.

СУРТА ТӀА: Шарлотта Цаваки (аьттехьаръяр) — Берлинерча измерительни электронни аппараташ еча халкъа предприяте кхалнаьха комитета член — даим кийча я ший коллегашта балха а цар шоай вахарца дувзаденна а дола деташ кхоачашдеча новкъостал де.

ЦБ—АПН сурт.

ХИМИЧЕСКИ ОАРЦ ДОАХ, Е БУНДЕСВЕРЕ САННА БОМБАШ ЛЕЧКЪАЮ

Дукха ха йоацаш бундестаге цхьан тамашийнача хӀамаи теш хила вийзар са. ӀуйрийнагӀча сахьаташка дукха ца хулаш бола журналисташи иштта мара дукхабоаца депутаташи заседани йолаяларга хьежаш бар. ЦӀаьхха дага а доалаш репродуктораш кара хьахезар бундестаге химически оарц даьнна хилар кхайкадеш йола кхалсага кегаенна лаз. Вешта, цо-м кхы Ӏа яха сагдеш а ваккхханзар: цул хьалххагӀа эрш миссел дӀаьха керте гӀолла даьча йоазошта кӀал газеташа хоам баьбар цхьан тӀема складера иприт чуйоалла аьшка баллонаш малаш ба ца ховча зуламхоша лочкъаяь йихьа хиларах.

ТӀехьагӀо гучаланьначох, даьккха оарц дош доацар хиннадер. «лочкъаяь иприт бундестага газови атака е кийчлуш болча анархо-террористий бе яха тарлуш яр» аьнна са цхьан малхбузенгермански коллегана хийттар а санна. Цхьабакъда, хӀанзалца хьагучаялаза йола баллонаш яхьара гӀулакх хьалхагӀа денз хьадоагӀаш ший истори долаш да.

Лохерча Саксонерча «Мюнстер-Норд» яхача тӀема полигона складашка дунен шоллагӀча а кхыметтел хьалхарча а тӀема хана денз яда тӀема гӀулакха лелаю массе тайпара Ӏалаьмате дукха доьхьажа веществаш. ТӀом чакхбаьиначул тӀехьагӀа цу хана «Мюнстер-Норд» чуйоагӀаш йола зона дӀалаьцача англичанаша хьалхагӀа английски територе тӀа яьда шоай доалахьара газови снарядаш а иприт чуйоалла баллонаш а хьачуенай цига. Из ерригa Ӏалаьмате кхераме «гӀарбашвий кухни» ший хацнахьа хӀалакъаь дӀаяьккха хиннаяц. Бакъда, шовзткъе иттлагӀа шераш чакхдоалаш Лоцдочон Бонной заӀад яьй цу тайпара операци чакхйоаккхилга бундесвера тӀадулларгда вай аьнна. Цхьабакъда яьбеӀад дукхатӀъяр кахата тӀа йисай: герзаш Ӏоадарга миллиардаш дӀаухийташ йолча бундесвер командоване дохьаж доалла газаш йолгае къаьстта пийшк хьалъяра ахча хьахийцадац — сов еза я яхаш («леопард» яхача цхьан танкага бода мах ба цу тайпарча пийшка).

Иприт чуйоалла баллонаш яйначул тӀехьагӀа дожкха гӀалат даьд дохьаж доаллача газашка хьожаш долча тӀема Ӏаьдалаша. «Мюнстер-Норд» яхача полигонерча начальникашта кхыметтел бокъонца хайна а дац шоаш хьажа беxаш йола газови снарядаши баллонаши меллай а бокъонца уж мича яда а. ӀажагӀа жӀарг тӀалаттача (иприта тактически белгало) снарядех йизза йола ца лоархӀаш хинна бӀаьи яьшкаши кӀома газ чуйоалла аьшка баллонаши духхьал лаьттах ехкай. Цхьабакъда иприт чуйоалла баллонаш мел лочкъаяьй хӀанз а ховш дац: цхьан «официальни сведенешка» шиъ я, цхьаькханахьа — шовзткъе итт гаргга.

Сурт ма-дарра довзара ала деза, бундесвера командоване, тӀема персонал тоъац яхаш бахьанаш а доахаш, укх тӀехьарча ханнаьца «Мюнстер-Нордера» газови «складаш» лораелга оттабаьча гражданска хаьхошта — боккхийча наха-пенсионерашта тӀадийхкал.

ХӀанз полигон хьалххагӀе а денз крепость хиннай аьнна оттадаьд, хӀаьта уголовни полици, терроризмаца къовсам лоаттабу къаьстта управлени, тӀема контрразведка зуламхой лераш гучаяха гӀерт — хӀанз укх сахьата кхы аьттув ца боалаш. Кепайоазон тӀа юкъ-юкъе сведенеш араювл, иприт къайлагӀа герз дохкаш йолча гангстерски синдикатий бе яха хиларах.

Ахча тӀадоагӀаш йола из промысел ФРГ-е чӀоагӀа традици йолаш я. Дукха ха йоацаш, масала, документашка гӀолла хьахьеккхар, христиански демократаша доал даьча шерашка из лелаеш, ФРГ-е тӀаийца дунен халкъашта юкъера декхараш телха а деш, къаденна герз дунен тӀарча кхоккаеннача моттигашка дохка кхахьийта къайлагӀара малхбузенгермански службаш хилар. Бундестагерча СДПГ фракце даннеегӀа, цу киловзалашта юкъе ва оппозиции хӀанзара лидер, хьалха христианско-демократически кабинеташка стате-секретарь хинна Карстенс.

60-гӀа шераш чакхдоалача кхаьчача хана денз герз дохкилга ФРГ-е дунен халкъашта юкъерча подпольни синдикатий, ийсагӀа аьлча, малхбузенгермански територе тӀарча цар къайлагӀарча дуккхача филиалий кара дахад. Аттача гӀолла тӀакхухь цар «товар»: тӀема заводашкара, бундесверера, складашкара, кхыметтел бундесмарине (ВМС) тӀема кемаш тӀара а лер йоацаш яй дӀайоал пистолеташ, топаш, автоматаш меттел, пулеметаш, кагий йоккхий топаш, танкашта етта ракеташ, массе тайпара тӀема кхоачам а. ХӀанз иприта а тӀакхаьчай аргӀа. Цул тӀехьагӀа денз Малхбузен Германерча США 7-ча эскара командоване, баьча хоамагӀа гучадаьнначох, «атомни боеголовкаш чуйола шоай складаш лорае ха чӀоагӀагӀа оттадаза» даргдоацаш лаьхӀад.

Дуккха а дукхагӀа йолча моттигашка полице вӀаштӀехьдаьннадац кхыметтел, доллача хӀаманашка ладийгӀачул тӀехьатӀа, тӀема гӀулакхаш тӀарча нахаца тешшаме бувзамаш долаш болча къуй лера тӀакхе а. Белгала, теша хала да, ший арсеналаш лораелга бундесвера вӀаштӀехьдоалаш ца хиларах. Гуш ма-дарра, бахьан кхы да: сов дукха пайда луш гӀулакх да къайлагӀа герз дохкилга, хӀаьта ахчах, ховш мадарра, хьажа агӀаш...

Н. ПОРТУГАЛОВ,
АПН соб. корр.

Бонн.

«СА МИЛИЦЕ СО ЛОРАВУ»

БЕРАШ НАЬКЪАШКА ЛЕЛА ӀОМАДЕ

Бера хало тӀе на яккхитара, из хатара юкъе иа иийсаяийтара чӀогӀа йоакхо ю деснанаси бокххагӀчарн. Цун эшаш дола цхьаккха хӀама кхоьдац вай. цхьабакъда из иштта дале кагий барий цхьайола харцахьара оамалаш цкъаза теркал це сш ютт. Къьастта из ала доагӀа цӀагӀарчара хьехархойи бӀарг кӀал боацаш города юкъе бераш шоай лоӀамагӀа лелача хана лелалеча гӀулакхех.

ВоркӀ шу даьнна Хабилова Лала шоай цӀен гаьна йоацаш ловзаш хиннай. Ловзара чуенна йоалла из хӀама теркал ца деш наькъ тӀа йиккхай. Цигга хьайоагӀача автомобило йожаяьй йиӀиг. Диъ шу даьнна Кусков Саша, бокххагӀчар бӀарг кӀалара валийтар бахьан долаш, латташ йолча транспорта тӀехьашкара хьаара в ваьнна наькъа дехьа вала воаллача автомашина кӀалвахав.

Къаьстта дукха телхаю наькъ тӀа лелара бокъонаш 2—6 классашкарча бераша.

ХӀана иийслу из иштта? Цуя жоп дала аттагӀа хургда г. Грознеча Лермонтова цӀерагӀча драмтеатра юхе дӀа а этта гӀаш дӀа-юха лелача нахага шо кӀезиг - дукха хьоже. ЦаӀ шийна ловчча метте гӀолла наькъал тӀехвала отт, вожаш цхьатарра трамвай тӀара Ӏо а бессе тӀехьашка гӀолла эрдехьара Ӏоуха автомашинаш сецаеш тротуара тӀа кхача гӀерт.

Из сурт бӀаргадайча цецвала веаш республика, городий, юртий, наькъашка каст-каста наьха бехкагӀа аварещ хилларах, къаьстта дукха шоашта юкъе бераш а иийслуш.

КӀезига хилаш наькъашка велосипедаш, мопедаш лехкаш дола бераш, кхуаш боагӀараш. ТӀаккха дуккагӀдолча даькъе цига лелара бокъонаш йовзаш а хилац уж. Каст-каста шоашта хатар хиларал совгӀа чӀоагӀа новкъарле ю цар транспорт хийцпа дӀа-юха лелара а. Бакъда уж совцабе, — човхабе сага дага дохац, цар харцахьарча тайпара бокъонаш телхаелга шоашта гушше а.

Массанена га а гуш Орджоникидзевская яхача станице гӀолла велосипед хехкаш хьувзаш хиннав Коренков Саша. Наькъ тӀа гӀолла йодача транспорта юкъе хинна из цӀаьхха аьрда оагӀорахьа чуверза гӀертав. Дехьара ӀойоагӀача автомашино кӀалвихьа вийнав итт шу даьнна кӀаьнк.

ТӀаккха авари хиларца хала чов хинна бер дерзаде мел хала хул, хӀаьта айп долаш из дисача бокхха бала ма бий из цун шийна а. цӀагӀарча наха а. Из деррига дин ца луш хилча дика хетар берий дай-наной, бокхагӀбараш, школа, общественность. Цар хӀара дийнахьа яхар санна хьалхадаха деза бераштa ара, наькъашка мишта лела деза, шоашкара цу даькъе дика хьокхам а гойташ.

Т. МИТЕЙКО,
НГӀАССР МВД ГАИ пропаганда вола инструктор.

БИЙСАНАРА ДОЗОРНЕШ

Кхо шу совгӀа ха я, беррагача мехка санна, вай республике а чурча гӀулакхий министерстве паччахьалкхени бахача наьхен доалахьен лораю лаьоххӀа подразделенеш вӀашагӀъекха. Иштта болх бе йолаелар бус ха тӀа латта милици. Цу юкъа цар балхо хьахьекхац из чӀоагӀа эшаш йолга. Паччахьалкхен рузкъаца наьха доалахьени тӀаккхудаш хинна дукха зуламхой лийцаб цар.

Ленински РОВД бийсанарча милице отделене командира Алиев Рамзана милиционерашца Шамалгов Увайсаца цхьана Лунаев Алхан лаьцар. Из цхьан белгаларча моттиге вахаш а болх беш а вацар, хӀаьта лоацача хана цо сага тӀера сахьат даьккхадар.

Атта болх бац 54 объекта мотоцикл лехкаш ха деча Фролова Юре бар. Керттерча даькъе цо лораераш ларекаш я, цига укх тӀеххьарча хана хӀама лочкъаяь моттиг хиннаяц. Бакъда, дукха ха йоацаш Богдана Хмельницке улицагӀа йий лохкача ларека чуваьнна № 53 йолча школера Корниенко Юрий цу сахьате хьалаьцар цо.

Бийсанарча милице лораеча тикашка, складашка сигнализаци латт. Зуламхо, царна чуваьла гӀеотача дийнахьа в бус а централизованни пункте болча дежурнешка сигнал лу, тӀаккха раьеца опергруппага хсам бу цар белгалъяьча объекта сиха тӀаххача аьле.

ДӀадахача шера ха деш йолча объекташка къоал даьрех е из де гӀертарех 90 процент бераш кхуаш боагӀараш ба. ДуккагӀдолча даькъе цу тайпара моттигаш хиннай атта къу чуваьла йиш йолча тишъеннача ларекашка. Тишъенна е сигнализаци йоаца мах бу объекташ кӀезига яц «Горпищеторга», респотребсоюза, «Горпромторга». Дукхаза шоашка из дӀаяха яьха доллаше а цу организацей кулгалхой гӀулакх тоадаь боалаш бац.

Во латт социалистически доалахье лораяра гӀулакх «Терек» яхача дахчах хӀамаш еча фирме. НаӀарашка ха деш латтарех хьул а луш полировка яьча мебела доакъош, басар, лак, хьастамаш лечкъаду цига. Цу тайпара кагий лечкъораш дукха хул дулха комбинате а.

Лакхе вай дийцачо хьахьокх ӀэлХа бийсанарча милице низама къоал дара тӀакуш болчарна деррига наькъаш дехкажургдоацалга, нагахьа санна рузкъа лорадара даькъе шоашкара доагӀар дизза мах беча организацей кулгалхоша кхоачеш ца дой.

В. МУЧУЕВ,
Нохч - ГӀалгӀай АССР чурча гӀулакхий министерства отдела начальник, милице майор.

ШИЙГАРА ДЕНАЛ ГОЙТАШ

ЦӀаккха дийцаргдац дегӀаца ния болчен сабарерчен Тайдаев Лаьчена ше милице органашка балха хьожаваь ди. Цу хана № 1 йолча Урус - Мартановски юкъерча школе физрук вар из. Атта къастанзар из школерча новкъостех, иштта шийна ца ловшие дӀавахийтар из коллективо а.

КӀантохаргах летача дика ка йоалаш спортсмен волча цо дуккхача дешархой спортацара безам совбаьккхабар. Царех цхьабараш районни а республикански а яхьашка дакъа лоацаш бар. Ши-шегӀа хьахулаш дацар из, къоначар спорте доахача толамаша гӀадъухийтар хьехархо.

Иштта республика МВД уголовни отделе кхьчар Лаьча Махмудович. Цу хана денз ялх шу даьннад. Балха цун керттера декхар законах хьулуш бола зуламхой хьалувцилга да. Из декхар дика кхоачашду цо. Цунна тешал ду Лаьча Махмудовича деннача 10 совгӀато, балха хьаьдда гӀулакхаш карагӀдувларах министра приказагӀа яьча поощренеша.

Цхьа масал доаладергда вай, Назрановски райотдело доккха зулам даь кхераме саг вар лохаш. Мехка дуккхача моттигашка къайлагӀа дӀа-юха ухаш лелаш вар из. Эггара тӀехьа ший дезаде кӀеззига ха аккха вера из. Из хайнача райотдела бехлочунца цхьана зуламхо лаца вахар лейтенант Тайдаев. Ераш майра цӀагӀа дӀачубаьлча кӀал вагӀаш вар акхар лийхар.

— Волле, милице даха деза вай!

Бирса хьабӀара а хьежа, дукха даьхкадий шо? — аьнна хьаьттад зуламхочо.

— ЦӀен го тессаб, — аьнна жоп делар цунна нов. Тайдаева. ТӀаккха хӀамаш тӀа а йийха хьаара вера из, бакъда тӀехьагӀа ше лаца венар ши саг мара ца хиннилга хайча чӀоагӀа эгӀазваха хьайзар зуламхо ше царна герз детташ духьале ца ярах.

Чурча гӀулакхий органашка Лаьча Махмудовича болх беча юкъа республика МВД министра Сийлен грамоташ тийннай цунна, тӀаккха лейтенанта сурт 1971, 1972 шерашка министерства Сийлен доска тӀа даьлла.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
милице воккхагӀвола лейтенант.

СУРТА ТӀА: МВД уголовни розыска отдела инспектор Л. М. Тайдаев.

И. ДАДАЯНА сурт.

ПИОНЕРСКИ АХКА

АЙЛА ЮКЪЕ ЛЕЛАРГДАЦ

Каникулашка долча хана бераш айлаюкъе леларгдоацаш царга культурни салаӀийтар бокххача лоархӀаме гӀулакх да даьшта - ноаноштa а школашта а Из дика кхетаду Грозне № 40 йолча бархӀ шерарча школа кулгалхоша а хьехархоша а.

ШоллагӀча июне белх бе йолаелар цига пионерски площадка. Юххьанцарча классашкара денз 7 классе кхаччалца деша дагӀа бераш да цига салоӀараш. Веррига а 136 саг ва уж. Бераштa кийчдаьд цӀа. Цига цар ловза йиш я шахматех, шашкех теннисах, кхычарех. ХӀаьта школа коа я футболах, волейболах ловзара йола майда. Бераша саготтдергдоацаш тайп-тайпара дола спортивни ловзараш вӀаштӀехьдоах физрука Веревкина Татьяна Матфеевнас.

Укх деношка школай берий «каьрдига бургаш» яхача спортивни яхьашка шоллагӀа моттиг яьккхар цу школа пионераша.

Школе болх беш я авиамодельни, литературни, барзкъа даккхара а тегара а кружокаш. МагӀалбика хулача хьажаре гӀоргба кастта школа авиамоделисташ.

Дукха ха йоацаш бераша «Марша да хьо, ахка!» яха цӀей дездир. Цига цар стихаш йийшар, иллеш даьхар, тайптайпара йола спортивни упражненеш йир.

Къаьстта болх дика бу воспитателаша хьехархоша Зиман Лариса Семеновнас, Голенская Галина Андреевнас.

ЙоккхагӀча классашкарча дешархоех вӀашагӀтеха я школана ремонт еча, парташ, доскаш тоадеча, кхыдола балхаш деча новкъостал дара йола группа. ХӀаьта касталашха бокххагӀбола дешархой Ленински района, «Родина» яхача совхозе хьеллача къахьегамаспортивни лагере гӀогрба.

Ю. ПУГИЕВ.

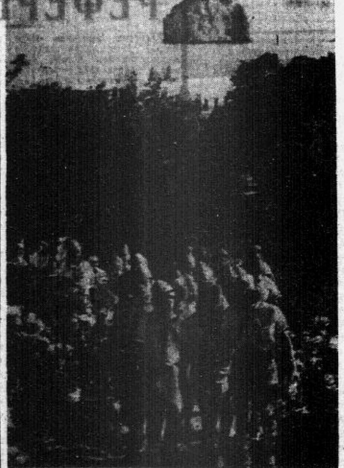

Шовзткъен итт шу хьалха, 1925 шера 16 июне Аю-Даг яхача лоам кӀала юххьанца пионерски линейках дӀаэттар 80 пионер. Ӏаьржача форда йисте урагӀъяхар пионерски цӀе байракх.

Тахан Къахьегама ЦӀеча Байракха орден лелаеча Артек яхача Ерригсоюзни пионерски лагера доалахьено 400 гектар лаьтта дӀалоац. Хьалхара артековцаш баьхача армейски палаткашта метта нах чубахеи административни цӀенош латт, 10 эзар сага моттиг йола стадион, век ду бассейн хьалъяьй, Берий лоӀама дика кийчдаь пионерски дешара ЦӀа, библиотека, 20 гаргга даим болх беш йола кружокаш я.

ХӀара шера пионерски здравнице Советски Союза ерригача моттигашкара салоӀаш хул 26 эзар бер.

СУРТА ТӀА: салаӀа арадаьннад бераш.

Ю. ИЛЬЕНКОВЕИ, В. ЧЕРЕДИНЦЕВЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

СПАРТАКИАДА ЧАКХЪЯЬННАЙ

Кхаь бетта совгӀа хилар шийлоӀамерча спортивни «Труд» общество чуйоагӀача юкъерча дешара заведеней традиционни спартакиада. Спартакиада программана чуйоагӀаш яр волейбол, баскетбол, ейга атлетика, теннис, пийса топ кхоссар, спорта кхыдола тайпаш.

Яхьашка дакъа лоацаш яр медицински, педагогически, музыкальни, культурно - просветительни училищаш, учета механизаце техникум. Хьалхле педагогически училища коллективага яр. Цо яьккхар чемпиона цӀи а. Карара кара тела совгӀаи «Труд» общества прамотеи елар цу коллективана.

* * *

АВТОЯХЬАШ

Укх деношка Грозненски аэропорта районе чакхъяьлар Заводской ДОСААФ комитета приз яккхара догам деш санна автомобиль лаллар, граната кхоссар, адар чудоагӀа яхьаш.

ДОСААФ кубок яккхара яхь лоаттаеш бархӀ команда яр.

Дика толам баьккхар хьалхара ши моттиг яьккхача «Грознефтехимзаводы» объединене автотранспортни контора шин команло, кхоалагӀа моттиг «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене спортсменашка я.

Къаьсттача зачете чемпион хилар Деев Леонид, шоллагӀа — Тажуркаев Леча — уж шаккхе а ОГНХ АТК-ара ба.

О. ТИНИКАШВИЛИ.

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

Полиомиелитах бераш лорадара ханнахьа прививкаш яйта шоай бераштa цу лазара духьал. Прививкаш яйта еза хӀара бера. Хьан лазадаргдац дог бера хинна полиомиелит яха лазар дагадехача! Бераш айп доах полиомиелита (из берий паралич да), хӀаьта цу лазаро дуккагӀча дакъе цӀаккха а дӀадаргдоаца айп ду сага.

Полиомиелит дӀа-хьа доала лазар да, из атта кхычунга дӀадоал цамогаш волча сагагара.

Полиомиелитах нах лорабара эша хӀама лийхад Ӏилмахоша дуккхача шерашка. Юххера а из кордаьд — лаьрххӀа йола прививкаш

Прививкаш ю полиомиелитни вакцина (конфент - вакцина) йолча конфетаца — дражеца. Из унахцӀенонна вӀалла кхераме яц. Моттигера а е юкъара а зулам далац цох.

Вакцина тӀаэца мегаргья миччча хана в. хӀама дуаш йолча ханага хьежа доацаш.

Прививкаш ю 2 бутт баьнначул тӀехьагӀа кхо шу даллалца хӀара шера кхо бутт ха юкъе а йолийташ. Цул совгӀа, цкъара прививкаш е еза 1 классера денз 9 класс чулоацаш болча школа, техникума, профтехучилищай, спецшколай 1 курсе деша багӀача наха уж кердача коллективашта юкъе болхаш цар иммунитет чӀоагӀъяра. Полиомиелита духьал оттара эша йизза йола иммунитет йолаш хургволаш ерригa прививкаш ейта еза хӀара саго. Чаь, хин, сока цхьан Ӏага чу шекар санна дӀа а яшийта, конфет— вакцина яла еза эӀамигача бераштa.

Даьйи ноаной! Полиомиелита духьалара прививкаш ейта шоай бераштa. Цу воча лазарах а цунах хулачох а лорадергда оаш тӀаккха шоай бераш!

В. ПЛИСС,
Нохч - ГӀалгӀай АССР санэпидстанце керттера лор.

КЪАХЬЕГАМХОШТА БОЛЧА САЛОӀАМА

Къахьегамхошка культурни салаӀийтара дукха къахьег Грозерча «Красный молот» завода культура ЦӀен (директор В. И. Балдасова) художественни самодеятельноста коллективо. Культура цӀен актив, висташа кийчъяь «Аз хоастаду сийлахь - доккха советски закон» яха тематически сайре сакъердаме а бокхха политически кхетам луш а яр кагирхошта.

Бахача наха белгалдаьнна дезаделар Грозне Деловой, Моздокски, Малгобекски - улицашка цар оттадаь улича цӀеи. Цига гулбеннача наха хьалхашка къамаьлаш дир сийлахь - бокххача Даймехка тӀема ветеранаша, завода хьалха латтача болхлоша. Художественни самодеятельноста доккха концерт оттадир.

ХӀанз хиннача хоржамашка харжархошта бокхха салоӀам бир артисташа.

— Ӏуйрийна ялх сахьат доалача хана, — йоах культура ЦӀен директора Виктория Исаковнас, — № 11 -и 13-и йолча хоржамий участкашка дӀайолайир советски композиторий музыка концерт. Цул тӀехьагӀа тха артисташа оттадир шоаш кийчдаь концерт.

Заводо шефски новкъостал деча «Загорский» совхоза болхлой болча хьоашалгӀа ух цу культура ЦӀен артисташ, концерташ уттаду, «Молния» яха а къахьегамхой сийлен а листокаш арайоах, стендаш, плакаташ кийчду.

Ю. ЮСУПОВ.

ФЕ ХИАА

Дисциплина лораяр, автомобиль дикача технически хьале хилийтар, водитель а гӀашло а вӀаши гӀулакхаца хилар — из да наькъа кхерамзлен кертердар.

Иштта, дисциплина лора ца ечарех хилар Дышне-Ведана баьха ШамилевгӀар дан воӀи. Ший доалахьарча автомобила тӀа вагӀаш кхерамерча лоаман наькъа хьалашка дисциплина лора ца ярах машина тӀакӀалтӀар а яьнна мухалехьа чуяхар. Ши саг вийра цу аварех.

Цу дийнахье а Сунженски районе цхьаькха а хатар хилар. Укхаза менна волча «Октябрьнефть» автотранспортни контора водители П. Мулика мотоциклиста тӀатехар автомашина, мотоциклист велар. ГӀайгӀа кхаьчар водитела-пьяница дезалга а; саг верах шийна доагӀар дӀэнийцар пьяницас.

Къаракъ бахьан долаш цхьаькха цхьа саг а велар цу дийнахьа: мотоциклист В. Гурснев. Мотоцикл, леттӀа лалла ца магарах, автомобила тӀатехар цо.

Ах бийса яьннача хана Гудермесе «Чечингводстроя» доалахьара ЗИЛ-130 автомобиль тӀакӀалтӀар а яьнна, яьгар. Цу аваре бахьанаш хӀанз а техка даьннадац, водитель къайлаваьннав.

Мотоколяска водитела И. Стародубцева ший транспорт тӀатехар гӀашлочуннен берий колясканев. Цу аварена И. Стародубцев бехке хинна Ӏац. Наькъа бокъонашка дӀаяздаь да берий коляска тротуараш тӀа мара лелае йиш ца хилар. Хала хете а, бера нанас В. Абраменкос из бокъо йицъяльйта хиннай.

ТӀеххьарча хана наькъа бокъонаш телхаяьй дуккхача гӀашлоша, Штраф тохаш бехк баьб 70 гӀашлочоа. Царна юкъе я Е. Качэнова, Г. Сидорова, А. Гагиев, иштта кхы дукха бараш а.

ДӀадахача кӀирагӀа Нохч-ГӀалгӀайчен наькъашка 62 авари яьй. ВоркӀ саг вийнав, 27 човнаш яьй.

А. ЧЕБУШЕВ.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 июнь
I-ПРОГРАММА

9.00—Передачай программа. 9.05—Босбола телевидени. Ӏуйринара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Пушкина фильм. 10.15 — «ДӀалакха са баьй» Передача дӀахьу Ерригсоюзни дунен халкъашта юкъерен конкурсий лауреата Беляевс. 10.55—«Юхедисача деррига вахарах» яха телевизиони дуккха серийни художественни фильм. ШоллагӀа сери. 14.25 — Передачай программа. 14.30 — Босбола телевидени. «Деррига хар лов сона» яха киножурнал. 14.40 — «Изобретатель» яха передача дӀахьу ВОИР-а Центральни Совета председателa Софонова. 15.10 — «Берийн-кагирхойн театр». 16.10 — Босбола телевидени. «Вахара шекар хила деза». «Хьалхара передача». Передача дӀахьу Черниченкос. 16.55 — Босбола телевидени. Бераштa дола фильм. «Шин океана къайле» яха художественни фильм. ШоллагӀа сери. 18.00 — «Нохч-гӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа. (эрсий, гӀалгӀай меттала). 18.20 — Партийни просвещене сетера дешара шера итогаш. «Наурский» совхоза партбюро секретара Юсупова выступлени (нохчий меттала). 18.30 — Босбола телевидени. «Стандарт». Передачана юкъе дакъа лоацаш ва СССР Министрий Совета стандартий Паччахьалкхен комитета председатель Бойцов. 19.00 — БӀухошта дагаух (нохчий меттала). 19.25 — Новатораш шовна. Технически информаце хоамаш. 19.50 — «Юхедисача деррига вахарах» яхача телевизиони дуккха серийни художественни фильма премьера. КхоалагӀа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «ДоттагӀий юхь-сибат». Передача дӀахьу йоазонхочо Алексина. 22.15 — Музыкальни вахара кердадараш. «Закавказски бӀаьсти» яхача искусства фестиваль. Йистеяьлча — кердадараш, передачай программа.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш 18.15 — Босбола телевидени. «ХӀара сурта тӀа малх ба». 18.30 — «Юрта къахьегамхой». Музыкальни кинопрограмма. 19.00 — Босбола телевидени. «Халкъа творчество». Обозрени.

20 июнь
I-ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Ӏуйранара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — «Низбараш, кадай бараш, хьинар дараш». 10.00 — Москве концертни залашка гӀолла. Обозрени. 10.45 — Босбола телевидени. «Лаьтта кӀоргаленашка кхачар» яха телевизиони документальни фильм. 11.00 — «Юхедисача деррига вахарах» яха телевизиончи дуккха серийни художественни фильм. КхоалагӀа сери. 14.20 — Передачай программа. 14.25 — Босбола телевидени. «Вешенски лаьтта» яха телевизиони документальни фильм. 14.55 — Босбола телевидени. «Тха иллеши халхараши шоана да». 15.25 — «Эрсий мотт». 16.10 — Босбола телевидени. «Вахара шекар хила деза». ШоллагӀа передача. 16.40 — Босбола телевидени. Бераштa дола фильм. «Ейнача ханах бола фильм» яха художественни фильм. 18.00 — «Нохч-гӀалгӀайчу гӀолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.20 — «Комсомольски организаци, сайранара школе». ВЛКСМ обкома инструктора Далуева выступлени (нохчий меттала). 18.30 — Босбола телевидени. «Социализма дуне». 19.00 — «КӀейча дахкахи писка керча кӀоригахи, цар доттагӀчох жӀале Ӏаьржа ча кӀаьзаки бола фаьл» яха тенакий театра спектакль (гӀалгӀай меттала). 19.45 — Музыкальни пауза. 19.50 — «Моссовета депутат. «Моссовета депутатах, «Москвичка» яхача фабрика барзкъаш тегача мотористках Абрамовайх. 20.00 — «Юхедисача деррига вахарах» яхача телевизиони дуккха серийни художественни фильма премьера. 4-гӀа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Вай лоалахой. «МугӀарера рецепт». 22.15 — Эстрадни концерт. Союзий цӀен Колонни залера передача. Йистеяьлча — кердадараш, передачай программа.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Пхьабуаргаши уж дашхари». 18.30 — «Знани» яха Ӏилман-популярни кинопрограмма. Юрта боахама болхлошта. 19.00 —«Киноан панорама». 19.50—Мультфильм. 20.00 — Хоамаш реклама. 20.05 — Керда обрядаш вахара юкъе яха. Бракосочетане городской дворецa инспектора Кобаранновай выступлени. 20.15 — Киножурнал. 20.25 — Литературни вӀашагӀакхетар (нохчий меттала).

РАДИО

19 июнь

6.30 — «Юртара вахар». «Комбайнераш яхье баьнна» яха репортаж (гӀалгӀай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Инструментальни ашараш (гӀалгӀай меттала). 9.00 — Интернациональни доттагӀален радиоклуб (гӀалгӀай меттала). 9.20 — «Мастер кхетамца къахьегамхой кхебер ва» яха беседа (гӀалгӀай меттала). 9.35 — Ашараш. 9.45 — «Съезда хьалхара къахьегама вахте» яха корреспонденци (гӀалгӀай меттала) 16.00 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала). 16.15 — ДӀаяхача замах юхедисача воча гӀулакхашта моттиг яц. КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара Бекова беседа (гӀалгӀай меттала). 16.30 — Хьалъяь яьннача гӀашлошка гӀолла яь радиорейд (нохчий меттала). 16.45 — «Городера бахархой ялаташ чуэцача» яха корреспонденци (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала):

20 июнь

6.30 — «Юртара Ӏуйре». Урус-Мартановски района хьайбаш лелараш болча (эрсий меттала). 6.45—Хоамаш. 6.55 — Ашараш 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Халкъа иллеши халхараши (нохчий меттала). 8.50 — Ӏилмин-техникачески информацеш — 75 (эрсий меттала). 9.00 — «Нус» яха Гайсултанова дувцар (нохчий меттала). 9.20 — ХӀанзара темана (эрсий меттала). 9.30 — Юртара Ӏуйре. ДӀадув фу ялаг хьувкъара дола тешал да (гӀалгӀай меттала). 9.45 — ДоттагӀий оазаш (эрсий меттала). 16.00—Атенсташ кхебар. КПСС Советски райкома секретара Токаева выступлени (нохчий меттала). 16.15 — Волков Петра наькъа заметкаш. «Вежарий Венгре гӀолла 12 дийнахь» (эрсий меттала). 16.35 — Халкъа ашугаш дӀаоала нохч-гӀалгӀай иллеш (гӀалгӀай меттала). 18.00—Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара 7—12, метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гӀолла 28—33, Грозне 30—32 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу. Кхоана кӀезиг - дукха, цкъаза нонагӀо морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, къулбехьенгахьа ди а къувкъаш, къулба - малхбоаленгахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура бийсашка 13—18, деношка 30—35 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадуел шинарой, ереи, шоаттои денешка.

«Грозненский рабочий» издательства типограф, Революце проспект, 7/84, Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

Заказ № 4320.